

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 18 – 19 listopada 2017
na kierunku „socjologia” prowadzonym na
Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych
Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi**

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	11
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia 1	
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	17
Dobre praktyki	18
Zalecenia	18
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	18
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	18
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	24
Zalecenia	25
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	25
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	27
Zalecenia	27
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	28
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	30
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	33
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Tadeusz Bąk, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jan Róg, ekspert PKA
- 2 dr Waldemar Urbanik, ekspert PKA
3. mgr Karolina Martyniak, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Olga Janiszewska, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. PKA po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na tym kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji: przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny, zintegrowanym systemem informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, portalem <http://www.wyberzstudia.nauka.gov.pl/> oraz stroną internetową Uczelni (<http://www.san.edu.pl/> - dostęp w dn. 18-19.11.2017), a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wyników hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	„socjologia”	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk społecznych, <u>dyscypliny</u> : socjologia (<i>jako wiodąca</i>) oraz: psychologia, pedagogika (<i>jako wspomagające</i>), dziedzina nauk ekonomicznych, <u>dyscyplina</u> : nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów / 180 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	1. Socjokryminologia, 2. Zarządzanie zasobami ludzkimi.	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	9	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	91	96
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	90 ECTS (2309 godzin)	53 ECTS (1321 godzin)

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	WYRÓŻNIAJĄCA
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	WYRÓŻNIAJĄCA
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W PEŁNI
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	WYRÓŻNIAJĄCA

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” wpisuje się w Misję i Strategię Rozwoju Społecznej Akademii Nauk w Łodzi oraz Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych w Łodzi, gdyż realizuje podstawowy cel uczelni ujęty w misji, jakim jest kształcenie absolwentów dobrze przygotowanych do wymagań rynku pracy. Kształcenie na kierunku „socjologia” ma charakter aplikacyjny, budujący wiedzę w kontekście współczesnej teorii i praktyki, co odpowiada zarówno wymogom współczesnego rynku pracy, jak i uwzględnia rozwój dyscypliny socjologia. Koncepcja kierunku zakłada oferowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej o społeczeństwie, jego strukturze i rozwoju, szeroko pojętych relacjach i zależnościach społecznych w kontekście jednostki i instytucji lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz kształtowanie umiejętności wykorzystywania wiedzy w ocenie i analizie problemów społecznych. Z określonych celów strategicznych, w zakresie edukacji, jak i polityki jakości takich jak: współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, doskonalenie jakości kształcenia, rozwój badań naukowych - koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” w szczególności uwzględnia: systematyczną współpracę w zakresie budowania programu kształcenia z przedstawicielami otoczenia społecznego związanego z potrzebami kierunku „socjologia”, integrację badań naukowych z procesem kształcenia i wspieranie dydaktyki przez wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” na studiach I stopnia nawiązuje do tradycji dydaktycznych kierunku wypracowanych przez standardy kształcenia obowiązujące do roku 2012. Wypracowana przez środowisko akademickie specyfika kierunku, uwzględniająca szeroki zakres problemów związanych z ogólną wiedzą na temat funkcjonowania społeczeństwa została w koncepcji kształcenia wyrażona poprzez odniesienie się do takich dyscyplin i dziedzin naukowych jak przede wszystkim socjologia, a także psychologia i pedagogika w dziedzinie nauk społecznych oraz nauk o zarządzaniu w dziedzinie nauk ekonomicznych. Natomiast cechą szczególną koncepcji kształcenia jest uwzględnienie trendów rynku pracy, co widać w ofercie specjalności Socjokryminologia. Koncepcja kształcenia na specjalności Socjokryminologia jest odpowiedzią na potrzebę wykształcenia specjalistów rozpoznających ryzyka społeczne, obszary patologii, ekskluzji społecznej oraz uwarunkowania i sposoby przeciwdziałania zjawiskom negatywnym. Środkiem prowadzącym do tego celu jest wprowadzenie studentów w specyfikę zagrożeń związanych z poszczególnymi rodzajami przestępczości, a także z terroryzmem i wykluczeniem społecznym, jak również wyrobienie w nich odpowiednich umiejętności interpersonalnych i otwartości na nowe metody pracy ze środowiskami zagrożonymi. W koncepcji tej specjalności zakłada się, iż studenci opanowują wiedzę dotyczącą przyczyn, form i metod rozwiązywania oraz społecznego tła różnorodnych zagrożeń i dysfunkcji, w rodzaju wykluczenia społecznego, anomii, rozpadu struktur społecznych, konfliktów społecznych, różnych rodzajów ekstremizmu politycznego i religijnego. W wymiarze praktycznym studenci nabywają umiejętności, przydatne w pracy w organach porządku publicznego (policja, straż miejska, straż graniczna, służba więzienna, zakłady poprawcze), placówkach wychowawczych i opiekuńczych (pogotowie opiekuńcze, domy dziecka), diagnostycznych oraz terapeutycznych (ośrodki pomocy rodzinie, ośrodki dla

bezdomnych oraz osób z zaburzeniami zachowania i z uzależnieniami), a także w organizacjach pozarządowych prowadzących działalność dla dobra społecznego. W ramach tej specjalności studenci otrzymują też odpowiednie kompetencje społeczne niezbędne do pracy z ludźmi należącymi do środowisk zagrożonych. Zarówno koncepcja tej specjalności, jak i program i treści kształcenia były konsultowane z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi. Również specjalność Zarządzanie zasobami ludzkimi dobrze wpisuje się w potrzeby regionalnego rynku pracy i wyposaża absolwenta w wiedzę z zakresu socjologii zarządzania kadrami, co pracodawcy postrzegają jako unikatowe podejście do zarządzania personelem. Działania mające na celu zapewnienie zgodności koncepcji kształcenia na kierunku „socjologia”, z potrzebami rynku pracy, podejmowane są w dwóch głównych nurtach. Pierwszy obejmuje działania związane ze stałym dostosowaniem programu kształcenia do oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego, drugi zaś polega na udziale praktyków w procesie dydaktycznym w szczególności w zakresie kształcenia specjalizacyjnego. W ramach pierwszego z omawianych kierunków działań prowadzony jest przez Studenckie Biuro Karier monitoring potrzeb rynku pracy oraz realizowane są stałe konsultacje z przedstawicielami potencjalnych pracodawców i partnerów z obszaru administracji państwowej, służb porządku publicznego, organizacji społecznych i biznesu, mające na celu stałe doskonalenie programu kształcenia. Z kolei drugi ze wspomnianych nurtów, jest realizowany poprzez włączanie do obsady dydaktycznej osób legitymujących się doświadczeniem zawodowym, będącym uzupełnieniem przekazywanej wiedzy teoretycznej w ramach prowadzonych specjalności. Obecność praktyków z doświadczeniem pracy w policji, służby więziennej, prokuraturze i w wymiarze sprawiedliwości, ma wpływ na przenikanie do programu kształcenia rozwiązań stosowanych w środowisku pracy socjologa.

Koncepcja kształcenia zakłada ogólnoakademicki profil kształcenia oparty na integracji kształcenia z badaniami naukowymi prowadzonymi w dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, co jest ujęte również w celach strategicznych Uczelni.

Koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” realizuje także określone dla Uczelni cele Polityki Jakości, dotyczące systematycznego prowadzenia badań jakości kształcenia oraz „propagowanie wzorców zachowań i działań projakościowych w społeczności akademickiej Uczelni” poprzez wdrożenie i systematyczne stosowanie oraz doskonalenie Ogólnouczelnianego oraz Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia i angażowanie w działania projakościowe interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Proces umiędzynarodowienia kształcenia należy do priorytetowych celów strategicznych SAN w Łodzi. Koncepcja kształcenia kierunku socjologia uwzględnia działania w tym zakresie. Program studiów oferuje wykłady w języku angielskim, wspiera się wymianę międzynarodową studentów i kadry akademickiej.

1.2.

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi prowadzi badania naukowe w zakresie dyscyplin naukowych do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku „socjologia”, tj. socjologii, psychologii i pedagogiki (dziedzina nauk społecznych) oraz nauk o zarządzaniu (dziedzina nauk ekonomicznych). Badania prowadzone są w ramach projektów indywidualnych jak i zespołowych.

Badania prowadzone w ramach dyscypliny wiodącej tj. socjologii obejmują szerokie spektrum zagadnień mieszczących się w zakresie: socjologii kultury, socjologii moralności, socjologii zarządzania, socjologii polityki i socjologii Internetu. Kierunki badawcze pracowników Wydziału zajmujących się socjologią dotyczą problematyki: etycznych wymiarów życia społecznego; polityki społecznej (także w jej wymiarze historycznym); zarządzania wiekiem i pracy zawodowej kobiet; narodu, nacjonalizmu i mitów politycznych; społecznego obiegu kultury symbolicznej oraz funkcjonowania massmediów (w tym Internetu) w wymiarze

społecznym. Prowadzony na Wydziale nurt badawczy z zakresu socjologii polityki, ukierunkowany na tematykę narodu, nacjonalizmu i mitu politycznego zaowocował m.in. ukazaniem się monografii zatytułowanej *Skazani na sukces. Mityczne podstawy czeskiej transformacji* (Difin, Warszawa 2015), której treść łączy wspomnianą subdyscyplinę z zagadnieniami należącymi do socjologii kultury, zawierając przy tym nową propozycję definicji nacjonalizmu. W zakresie prac badawczych mieści się również obszar polityki społecznej, zwłaszcza zagadnienia dotyczące ubezpieczeń społecznych, w tym odniesienie do współczesnych problemów związanych z prowadzeniem polityki społecznej. Efektem tych prac jest m.in. obszerna monografia zatytułowana *Ubezpieczenia społeczne i zaopatrzenia emerytalne w II Rzeczypospolitej*, IHOO, Warszawa 2017. Poza tym w jednostce prowadzone są również prace na pograniczu dyscyplin nauki o zarządzaniu i socjologii tj. z zakresu socjologii zarządzania. W zakresie dyscypliny psychologia, badania związane z kierunkiem „socjologia” dotyczą przede wszystkim kwestii psychologicznych aspektów patologii społecznych, szczególnie uzależnień fizjologicznych i psychologicznych, w tym behawioralnych oraz problematyki przywództwa i zachowań przywódczych mieszczących się w obszarze psychologii zarządzania. Badania nad problematyką uzależnień prowadzone są w jednostce w ramach projektu badawczego *Hazard – uwarunkowania psychologiczne*. W zakresie dyscypliny pedagogika prace badawcze odnoszące się do efektów kształcenia realizowanych na kierunku „socjologia” są związane głównie z problematyką rodziny, szczególnie w zakresie jej przeobrażeń oraz zagrożeń, jak również z kwestiami wykluczenia społecznego i profilaktyki społecznej. Szczególnie istotne są w tych obszarach wyniki projektu badawczego *Paradygmaty środowiska rodzinnego powodujące osamotnienie dziecka*.

Dyscypliną, w której Wydział również prowadzi badania naukowe, a do której odnoszą się efekty kształcenia kierunku „socjologia” są nauki o zarządzaniu. W ich ramach w jednostce prowadzone są badania poświęcone zarządzaniu wiedzą, wirtualnymi zespołami pracowniczymi i karierą zawodową. Jednym z ich efektów był grant promotorski przyznany przez MNiSW, związany z pracą *Telepraca jako forma zatrudnienia i organizacji pracy*. Wyniki prac badawczych w tym obszarze znalazły się również w publikacjach, m.in. w monografii *Elastyczne Formy Zatrudnienia. Telepraca. Zarządzanie pracą zdalną* (Wyd. POLTEX, Warszawa 2012) oraz w artykułach takich jak: *Zarządzanie zespołami wiedzy jako czynnik rozwoju nowoczesnych przedsiębiorstw*, (Marketing i Rynek, nr 4/2017, Rok XXIV nr 4) oraz *Knowledge management models as a source of employee and organization's efficiency* (Proceedings of the International Conference on Applied Economics: ENTREPRENEURSHIP AND MANAGEMENT, Contemporary Issues in Economy 9, Wyd. Institute of Economic Research, Toruń 2017).

Efekty prac badawczych pracowników Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych służą nie tylko rozwojowi naukowemu jednostki, lecz także doskonaleniu koncepcji kształcenia i treści kształcenia poszczególnych przedmiotów prowadzonych na kierunku „socjologia”. W raporcie samooceny podano liczne przykłady wykorzystywania efektów badawczych w prowadzonych przez kadrę przedmiotach. Dla przykładu wyniki badań projektu badawczego *Hazard – uwarunkowania psychologiczne* zostały wykorzystane w modułach „Problematyka uzależnień”, „Środowiska defaworyzowane”, „Metody i techniki pracy profilaktycznej”. Dzięki uczestniczeniu w działalności naukowej Wydziału, wykładowcy gromadzą doświadczenie badawcze, które przekazują studentom w trakcie zajęć (w tym seminariów dyplomowych), rozwijając ich umiejętności w zakresie metodologii badawczej oraz krytycznej analizy rzeczywistości społecznej. Efekty prac badawczych kadry są wykorzystywane również w pracach Studenckiego Socjologicznego Koła Naukowego Społecznej Akademii Nauk „Societas”. Dzięki pracom badawczym studenci otrzymują wiedzę o potencjalnych obszarach własnych badań, którą wykorzystują przy opracowywaniu prac dyplomowych.

W ramach działalności badawczej kadra akademicka bierze udział w konferencjach krajowych i zagranicznych, prowadzi działalność ekspercką, odbywa staże zagraniczne jak np. w Ośrodku Pomocy Osobom Uzależnionym w Dublinie (Irlandia) oraz Centre of Psychotherapy w Durham (Wielka Brytania), na Uniwersytecie w Pardubicach (Czechy) w ramach stypendium przyznanego przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w celu umożliwienia realizacji projektu badawczego *Nationalism and Myth in Political Discourse of The Czech Republic*).

1.3.

Kierunek studiów „socjologia” został uchwałą Senatu Uczelni nr 38 z dnia 13 czerwca 2012 r. przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. Senat wskazał też dziedzinę nauk społecznych i w jej ramach dyscyplinę naukową: socjologia (jako dyscyplina wiodąca), a także dyscypliny: psychologia, pedagogika oraz nauki o zarządzaniu jako dyscypliny wspomagające, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Przyjęte efekty kształcenia dla kierunku „socjologia”, profil ogólnoakademicki, studia I stopnia, wspólne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych obejmują 22 efekty w zakresie wiedzy, 19 efektów w zakresie umiejętności oraz 8 efektów w zakresie kompetencji społecznych uwzględniających wszystkie efekty określone w KRK dla obszaru nauk społecznych dla studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Efekty kształcenia, zgodnie z koncepcją kształcenia, obejmują wiedzę w zakresie socjologii, w tym w niektórych zagadnieniach wiedzę zaawansowaną w kontekście funkcjonowania i rozwoju przestrzeni społecznych, a także szeroki wachlarz umiejętności, dostosowanych do działania i współpracy w różnych sytuacjach społecznych oraz kompetencji społecznych potrzebnych w badaniach. Efekty kierunkowe są spójne z efektami obszarowymi określonymi w KRK dla obszaru nauk społecznych dla profilu ogólnoakademickiego. Efekty kierunkowe są zgodne z założeniami koncepcji kształcenia i uszczegóławiają efekty obszarowe, odnosząc się do wskazanych dyscyplin nauki tj. socjologii, psychologii, nauk o zarządzaniu, a także pedagogiki. Należy szczególnie dobrze ocenić opracowanie efektów specjalnościowych, które są pomocne studentom przy wyborze specjalności. Dla każdego przedmiotu opracowano efekty przedmiotowe, które stanowią z kolei uszczegółowienie efektów kierunkowych i specjalnościowych. Spójność i wzajemne przyporządkowania, efektów przedmiotowych i kierunkowych oraz obszarowych ilustruje macierz efektów kształcenia, a także sylabusy przedmiotów. Wszystkie efekty kierunkowe są uzyskiwane w ramach efektów przedmiotowych przewidzianych w programie kształcenia, na co wskazują macierze odniesień oraz sylabusy. Przygotowanie studentów do prowadzenia badań uwzględniają kierunkowe efekty umiejętności, np.: K_U02 (*potrafi zastosować w praktyce terminy, kategorie socjologiczne i statystyczne oraz teorie socjologiczne do wyjaśnienia prawidłowości występujących w wybranej rzeczywistości społecznej na poziomie mikro- i makrospołecznym*). Efekty kierunkowe zawierają efekty uwzględniające nabywanie umiejętności języka obcego na poziomie B2.

Przyjęte dla kierunku efekty kształcenia zostały sformułowane z zastosowaniem terminologii typowej dla dziedzin i dyscyplin nauki, do których się odnoszą, jak również zasad KRK i w sposób zrozumiały, dzięki czemu są sprawdzalne i weryfikowalne przy zastosowaniu narzędzi i procedur przewidzianych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Uczelnia przedstawiła w raporcie samooceny oraz w materiałach podczas wizytacji wyniki badań ankietowych studentów dotyczące znajomości efektów kształcenia. Wyniki badań pokazują, że studenci wiedzą, czym są kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia, w jakich kategoriach się je określa oraz znają efekty przedmiotowe określone dla poszczególnych przedmiotów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia uwzględnia cele strategiczne Uczelni i Wydziału, jak i misję Uczelni. Koncepcja kierunku socjologia opiera się na standardach wypracowanych przez środowisko akademickie kraju, uwzględnia współpracę z otoczeniem społecznym w celu budowania programu kształcenia zgodnego z oczekiwaniami rynku pracy. Szczególną i wyróżniającą cechą koncepcji kierunku jest specjalność Socjokryminologia będąca odpowiedzią na potrzeby współczesnego rynku pracy. Koncepcja ta była budowana we współpracy z przedstawicielami otoczenia społecznego regionu Łodzi. Wydział prowadzi badania naukowe w dyscyplinach takich jak: socjologia, nauki o zarządzaniu, psychologia i pedagogika, a więc w dyscyplinach do których odnoszą się efekty kierunkowe. Wyniki badań są wykorzystywane w oferowanych treściach kształcenia wielu modułów. Kierunek studiów „socjologia” został uchwałą Senatu Uczelni nr 38 z dnia 13 czerwca 2012 r. przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. Senat wskazał też dziedzinę nauk społecznych i w jej ramach dyscyplinę naukową: socjologia (jako dyscyplina wiodąca) oraz dyscypliny: psychologia, pedagogika (oraz nauki o zarządzaniu jako dyscypliny wspomagające), do których odnoszą się efekty kształcenia. Efekty kierunkowe są zgodne z założeniami koncepcji kształcenia i uszczegóławiają efekty obszarowe, odnosząc się do wskazanych dyscyplin nauki tj. socjologii, psychologii, nauk o zarządzaniu, a także pedagogiki. Wydział opracował również efekty specjalnościowe, które służą studentom przy wyborze specjalności. Dla każdego przedmiotu opracowano efekty przedmiotowe. Spójność i relacje między efektami przedmiotowymi i kierunkowymi określonymi dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz obszarowymi ilustruje macierz efektów kształcenia, a także sylabusy przedmiotów.

Dobre praktyki

Systematyczna współpraca z otoczeniem społecznym uwzględniająca zasady wynikające z wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i prowadząca do wypracowania specjalności kształcenia Socjokryminologia będącej odpowiedzią na oczekiwania współczesnego rynku pracy.

Opracowanie efektów specjalnościowych spójnych z efektami kierunkowymi, które stanowią między innymi podstawę wyboru przez studentów specjalności kształcenia.

Zalecenia

BRAK

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów I stopnia kierunku „socjologia” został zatwierdzony przez Radę Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych SAN w Łodzi dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Program obejmuje ogółem 4560 godzin w przypadku studiów stacjonarnych oraz 4500 godzin w przypadku studiów niestacjonarnych, którym przypisano 180 pkt ECTS, przy czym liczba

godzin kontaktowych na studiach stacjonarnych wynosi 2309 godz. (co stanowi 50,6% ogółu zajęć) a na studiach niestacjonarnych 1321 godz. (29,4% ogółu zajęć) zaś pozostałe godziny obejmują pracę własną studenta.

Struktura programu wyodrębnia przedmioty ogólnouczelniane (860 godzin na studiach stacjonarnych, w tym kontaktowych 628 godz., 800 godzin na studiach niestacjonarnych, w tym kontaktowych 261 godz., którym przypisano 32 pkt ECTS), podstawowe i kierunkowe (1825 godzin, w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 939 godz., na studiach niestacjonarnych 591 godz., co stanowi 73 pkt ECTS), zajęcia do wyboru (2375 godzin, w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 1160 godz., na studiach niestacjonarnych 623 godz. tj. 95 pkt ECTS), w tym: przedmioty specjalnościowe (750 godz., w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 360 godz. i na studiach niestacjonarnych 200 godz.), seminarium dyplomowe i praca dyplomową (375 godz., w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 62 godz., na studiach niestacjonarnych 37 godz.), przedmioty prowadzone w języku angielskim w ramach przedmiotów ogólnouczelnianych (50 godz., w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 32 godz., a na studiach niestacjonarnych 20 godz.) oraz języki obce (450 godz., w tym kontaktowych na studiach stacjonarnych 386 godz. i na studiach niestacjonarnych 134 godz.). Grupom tym, jak i poszczególnym przedmiotom przypisano odpowiednią liczbę punktów, przyjmując zasadę, iż 1 pkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy studenta uwzględniając pracę własną studenta oraz prace zorganizowaną planem studiów.

Sekwencja przedmiotów nie budzi zastrzeżeń.

Moduł przedmiotów podstawowych i kierunkowych obejmuje 19 przedmiotów obowiązkowych, o podstawowym znaczeniu dla studiowanego kierunku oferowanych od I do IV semestru, takie jak np.: Historia myśli społecznej i socjologicznej, Struktury i systemy społeczne, Podstawy nauki o kulturze, Demografia i procesy ludnościowe, Metody badań społecznych, Współczesne teorie socjologiczne. W ramach przedmiotów do wyboru od I do VI semestru, studenci wybierają spośród każdej z oferowanych 10 par przedmiotów, jeden odpowiadający ich zainteresowaniom. Przedmioty te zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych stanowią ponad 30% ogółu p. ECTS (52,7% ogólnej liczby punktów ECTS, czyli 95 pkt. ECTS).

Kolejny moduł - przedmioty specjalnościowe - oferuje studentom po ukończeniu IV semestru studiów dwie specjalności do wyboru tj. Socjokryminologię oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi. W ich ramach, na V i VI semestrze, studenci realizują dziesięć przedmiotów (łącznie ogółem 750 h zajęć) ściśle związanych z wybraną specjalnością i pogłębiających wiedzę, jak i rozwijających umiejętności z zakresu socjologii. Seminarium dyplomowe prowadzone jest w trakcie V i VI semestru. Czas trwania kształcenia (6 semestrów) umożliwia realizację treści programowych oraz zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych założonych w programie kształcenia, zarówno w czasie zajęć zorganizowanych, jak i indywidualnej pracy każdego studenta, w liczbie godzin odpowiedniej do przypisanych punktów ECTS. W sylabusach przedmiotów zawarte są pkt. ECTS dotyczące nakładu pracy studenta pracy własnej potrzebnej na wykonanie prac częściowych, przygotowanie się do zaliczeń i egzaminu, a także do samodzielnego uzupełniania oraz utrwalania wiedzy, studiowania literatury i zajęć zorganizowanych.

Treści kształcenia uwzględniają aktualny stan wiedzy jak np. konflikty społeczne, problematykę uzależnień, środowiska defaworyzowane, patologie w pracy zawodowej. Związki z badaniami, prowadzonymi w ramach Wydziału występują we wskazanych w raporcie samooceny modułach m.in. w modułach zajęć z Podstaw zarządzania, Podstaw socjologii, Patologii w pracy zawodowej, Dysfunkcji rodziny, Analizy i opracowania danych statystycznych, Socjologii bezpieczeństwa, Metod badań społecznych, co znajduje odbicie w publikacjach wykładowców i ich udziale w projektach badawczych, Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi kierunkowymi efektami

kształcenia i uwzględnia potrzeby rynku pracy. Na przykład kluczowe treści z przedmiotu Podstawy socjologii pozwalają na realizację efektu K_W01 (*posiada podstawową wiedzę na temat socjologii, pojęć i terminologii socjologicznej, miejsca socjologii w systemie nauk oraz jej relacjach z innymi dyscyplinami jak: psychologia, pedagogika i nauki o zarządzaniu*). Przedmiot Socjologia konfliktów społecznych, wspiera realizację efektu K_U16 (*posiada umiejętność rozumienia i analizowania zjawisk społecznych związanych z procesami samoorganizacji i tworzenia ładu społecznego*), a także efektu w zakresie kompetencji społecznych K_K04 (*jest świadomy konieczności reagowania na ważne kwestie społeczne we współpracy z odpowiednimi instytucjami społecznymi*).

Oferowane treści kształcenia zapewniają przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych tj. formułowania problemów badawczych, właściwego doboru metod i podstawowych narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, co ujmując treści zawarte w takich przedmiotach, jak: Metody badań społecznych, Techniki badań socjometrycznych, Analiza i opracowywanie danych statystycznych. Część studentów doskonalili swoje umiejętności w zakresie przygotowania do prowadzenia badań również poprzez realizację dodatkowych zadań, m.in. pracę w powołanym na kierunku „socjologia” Studenckim Socjologicznym Kole Naukowym SAN „Societas” oraz innych kołach naukowych funkcjonujących na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych w Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi. Studenci mają również zagwarantowany regularny kontakt z wykładowcami na konsultacjach, mogą uczestniczyć w licznych konferencjach/spotkaniach naukowych, organizowanych przez SAN. Doświadczona, o dużym dorobku badawczym kadra akademicka wspomaga studentów przy organizacji konferencji. Studenci brali udział w kolejnych edycjach konferencji „Dyskursy o kulturze”, przemianowanej w 2015 r. na „Społeczeństwo na rozdrożach”. Jest to forma aktywizacji studentów na płaszczyźnie naukowej i organizacyjnej, studenci biorą udział zarówno w obradach, jak również w procesie organizacji konferencji. Wyjazd do siedziby Parlamentu Europejskiego w Strasburgu – gdzie studenci uczestniczyli w uroczystości wręczenia „Nagrody im. Sacharowa na Rzecz Wolności Myśli” oraz spotkaniu z posłami Parlamentu Europejskiego również aktywizował studentów do prac badawczych.

W trakcie trzyletnich stacjonarnych i niestacjonarnych studiów I stopnia na kierunku „socjologia” wykorzystywane są następujące formy zajęć: wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, warsztaty, laboratoria, a także seminarium dyplomowe. Niektóre przedmioty, dotyczące szczególnie rozległej i skomplikowanej tematyki, realizowane są jednocześnie w formie wykładów i towarzyszących im ćwiczeń. Jest to odpowiedni dobór form zajęć gdyż konwersatoria i aktywne formy zajęć pozwalają na prowadzenie dyskusji ze studentami i rozwijają ich kompetencje społeczne. Na formach tych stosowane są różne metody dydaktyczne. W trakcie konwersatoriów oraz ćwiczeń studenci pracują z tekstami, analizują studia przypadków, przygotowują projekty, prezentacje oraz referaty. Zachęceni są przez wykładowców do aktywnego uczestniczenia w moderowanych dyskusjach. Do najczęściej stosowanych metod kształcenia w zakresie umiejętności badawczych, należą metody problemowe i aktywizujące: dyskusje, burza mózgów, praca z tekstami źródłowymi, bazami danych, prezentacje, symulacje, próbne fokusy, wywiady pilotażowe. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy realizowane są przede wszystkim metodą podającą jak i dyskusji na wykładach oraz konwersatoriach. Program kierunku socjologia oferuje studentom obowiązkowy przedmiot wykładany w języku angielskim w zakresie nauk podstawowych: Introduction to knowledge about culture oraz zajęcia do wyboru w ramach pięciu przedmiotów: Filozofia z logiką/ Philosophy and logic, Negocjacje i mediacje/ Negotiations and mediations, Komunikowanie społeczne/ Social communication, Techniki wpływu społecznego/ Social influence – techniques, Propaganda i techniki manipulacji/ Persuasion and manipulation techniques. W programie studiów przewidziano także lektoraty z języków obcych, w tym również języka

specjalistycznego w celu umożliwienia studentom dalszej nauki w języku obcym, a także komunikacji w środowisku pracy. Program przewiduje możliwość Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) – indywidualny sposób realizacji i rozliczania programu kształcenia w danym roku akademickim. Grupy zajęciowe - ćwiczeniowe i konwersatoryjne liczą do 25 osób, co pozwala na efektywną pracę ze wszystkimi studentami w trakcie zajęć. Grupy seminaryjne liczą 15 studentów. Organizacja zajęć przewiduje dla studiów stacjonarnych zajęcia od poniedziałku do piątku w godzinach 8:15 - 17:00, natomiast na studiach niestacjonarnych zjazdy odbywają się w piątki (od godz. 17:00 do 21:00), soboty (8:00 – 19:00), niedziele (8:00 – 18:00). Bloki zajęć nie przekraczają 4 godzin.

Na kierunku „socjologia” praktyki nie są obowiązkowe. Uczelnia wspiera jednak studentów w kontaktach z instytucjami w celu pozyskiwania danych do opracowania prac dyplomowych.

2.2.

Zasady związane z oceną efektów kształcenia określone zostały w Regulaminie Studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. W sytuacjach konfliktowych student może wystąpić o egzamin komisyjny. Regulamin Studiów określa, że: „Na pisemny wniosek studenta, w którym student zgłasza uzasadnione zastrzeżenia co do bezstronności, formy, trybu bądź przebiegu zaliczenia przedmiotu lub egzaminu, Dziekan zarządza egzamin komisyjny”.

Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni stosowana jest następująca skala ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia weryfikowana jest poprzez bieżącą ocenę wyników uczenia się studentów (wystawianie oceny cząstkowej, formującej, jak i końcowej), proces dyplomowania, śledzenie losów zawodowych absolwentów, opinie pracodawców, a także samoocenę studentów dokonywaną na koniec semestru, po sesji egzaminacyjnej. Efekty przedmiotowe i ich weryfikacja dokumentowana jest między innymi pracami etapowymi. Modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji i kryteria oceny są jasno opisane w przejrzystych i spójnych sylabusach. Wszystkie sylabusy są dostępne dla studentów poprzez stronę internetową Uczelni. Podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu kluczowe informacje dotyczące szacowanego nakładu pracy, literatury przedmiotu oraz systemu oceniania przekazywane są studentom przez prowadzących zajęcia. Weryfikacja modułowych efektów kształcenia odbywa się przez: egzamin pisemny w formie testu, egzamin pisemny w formie opisowej, egzamin pisemny (opisowy lub testowy) z dostępem i bez dostępu do pomocy dydaktycznych, egzamin ustny, okresowe prace kontrolne – kolokwia ustne lub pisemne, ocenę wykonania projektu, obserwację pracy studentów w trakcie zajęć, (w tym merytorycznego udziału w dyskusjach), ocenę poprawności merytorycznej i technicznej przedstawianych prezentacji. W przypadku każdego modułu zajęć, metody weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych dla danego modułu efektów kształcenia są dobierane odpowiednio do sposobu sformułowania poszczególnych efektów kształcenia.

Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania i obejmują: realizację seminarium dyplomowego, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej, egzamin dyplomowy.

Praca dyplomowa podlega recenzji opiekuna pracy i recenzenta, jej oryginalność natomiast weryfikowana jest systemem antyplagiatowym.

Tematyka dotychczas przygotowanych na kierunku prac dyplomowych obejmowała zagadnienia z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, komunikowania społecznego i Public Relations oraz z zakresu socjokryminologii. W ramach prac dyplomowych poruszano

zagadnienia: z zakresu metod i technik zarządzania personelem (np. rekrutacja, selekcja, motywacja, szkolenia) zachowań dysfunkcyjnych w organizacji (np. konflikt, mobbing, stres), zarządzania ludźmi w zespołach projektowych, komunikacji społecznej (np. budowanie wizerunku, form przekazu treści), społecznych uwarunkowań zachowań dysfunkcyjnych i patologicznych (bieda, problematyka wykroczeń, społecznej percepcji osób wykluczonych).

Zespół oceniający dokonał przeglądu wylosowanych prac dyplomowych. Prace te spełniają wymagania stawiane pracom licencjackim i pokazują, iż studenci są przygotowani do prowadzenia badań, gdyż w pracach tych określają i rozwiązują problemy badawcze.

Egzamin dyplomowy student zdaje przed 3 osobową Komisją Egzaminacyjną, której przewodniczy dziekan lub upoważniony przez dziekana nauczyciel akademicki, a w skład wchodzi ponadto promotor i recenzent. Egzamin obejmuje trzy pytania, w tym jedno z tematyki pracy i dwa z zakresu treści podstawowych, kierunkowych oraz specjalnościowych.

Wszystkie prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, referaty i inne zadania pisemne wykonane przez studentów są przechowywane w teczkach przedmiotowych. Studenci mają możliwość obejrzenia swojej pracy i omówienia popełnionych błędów wraz z wykładowcą na jego dyżurze.

Teczka przedmiotu zawiera: zestawienie ocen, sylabus przedmiotu, test/zestaw pytań z przyjętą punktacją/kryteriami oceny, prace studentów potwierdzające realizację na zajęciach efektów kształcenia opisanych w sylabusach oraz wypełniony arkusz WEK (arkusz weryfikacji efektów kształcenia), wraz z rekomendacjami dotyczącymi np. sposobu weryfikacji efektów kształcenia, treści kształcenia, wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotu. W przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych nauczyciel akademicki przygotowuje wykaz zadawanych pytań zgodnych z założeniami opisanymi w sylabusie i treściami kształcenia danego przedmiotu oraz arkusz obserwacji egzaminu ustnego.

Podczas wizytacji przedstawiono raport z analizy weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia opracowany przez Dział Jakości oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz raport z analizy struktury ocen sesji egzaminacyjnej. Wskazano przedmioty sprawiające szczególne trudności w osiągnięciu przedmiotowych efektów kształcenia.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia weryfikowana jest również poprzez badania zawodowych losów absolwentów. Wyniki ostatniej (III) edycji badania pokazują, że odbyte studia pozwoliły absolwentom Wydziału nabyć poszczególne kompetencje w wystarczającym stopniu. Lukę kompetencyjną odnotowano jedynie dla dwóch spośród 12 ocenianych kompetencji: umiejętności współpracy z osobami z różnych środowisk/kultur/krajów oraz znajomości języków obcych.

W opinii studentów modułowe efekty kształcenia, treści kształcenia, metody ich weryfikacji i kryteria oceny są jasno opisane w przejrzystych i spójnych sylabusach. Wszystkie sylabusy są dostępne dla studentów poprzez stronę internetową Uczelni. Podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu kluczowe informacje dotyczące szacowanego nakładu pracy, literatury przedmiotu oraz systemu oceniania przekazywane są studentom przez prowadzących zajęcia. Zespół Oceniający uznaje, iż zasady zaliczania poszczególnych form zajęć umożliwiają dokonywanie obiektywnych i sprawiedliwych ocen stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami, istnieje możliwość adaptacji form weryfikacji osiągania efektów kształcenia, np. poprzez przygotowanie arkuszy egzaminacyjnych z większą czcionką w przypadku studentów słabo widzących. Studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z ZO przyznali, że czują się oceniani obiektywnie i rzetelnie przez prowadzących zajęcia. Studenci mają możliwość obejrzenia swojej pracy i omówienia popełnionych błędów wraz z wykładowcą na jego dyżurze. W sytuacjach konfliktowych student ma możliwość ubiegania się o możliwość przystąpienia do egzaminu komisyjnego w celu ponownej weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

Zasady i procedury dotyczące rekrutacji, w tym na kierunku „socjologia”, zostały określone w Uchwale Senatu SAN w Łodzi Nr 1 z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2017/2018. W postępowaniu rekrutacyjnym brane są pod uwagę wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny oraz do wyboru: historia, wiedza o społeczeństwie, matematyka. Jeśli egzamin z danego przedmiotu zdawany był na dwóch poziomach, pod uwagę brany jest wynik korzystniejszy. W przypadku przekroczenia liczby kandydatów w stosunku do przyjętego przez Senat limitu miejsc przeprowadza się rozmowę kwalifikacyjną weryfikującą ich predyspozycje do studiowania kierunku.

Kandydaci zobowiązani są do złożenia kopii świadectwa dojrzałości oraz wszystkich wymaganych dokumentów określonych regulacjami wewnętrznymi Uczelni. Rejestracji mogą dokonać on-line lub osobiście w Biurze Rekrutacji. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje Komisja Rekrutacyjna, a wyniki ogłaszane są w formie list osób przyjętych na określony kierunek i stopień studiów. Przyjęcia kandydatów na kierunek „socjologia” na I rok studiów odbywają się w ramach limitów przyjęć ustalonych przez Senat.

Zasady potwierdzania efektów uczenia się na kierunku „socjologia” określa Regulamin potwierdzenia efektów uczenia się w SAN przyjęty uchwałą Senatu z dnia 24.03.2015 r. wdrożony z dniem 1.10.2015 r. oraz funkcjonująca w ramach WSZJK procedura P-19. Określają one zasady potwierdzania posiadanych kwalifikacji i kompetencji wnioskodawców, procedury związane z weryfikacją i potwierdzaniem efektów uczenia się zdobytych poza szkolnictwem wyższym oraz wskazują organy do tego uprawnione. Zgodnie z Regulaminem przyjętym w SAN, do potwierdzenia efektów uczenia się na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia uprawniona jest jednostka, która posiada co najmniej pozytywną ocenę programową na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia lub w przypadku nieprzeprowadzenia na kierunku studiów oceny programowej, podstawowa jednostka organizacyjna uczelni posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie obszaru kształcenia i dziedziny, do których przyporządkowany jest ten kierunek studiów; Na kierunku socjologia Uczelnia nie posiada uprawnień do potwierdzania efektów kształcenia.

Wprowadzony w Uczelni w 2005 roku System ECTS zapewnia porównywalność i przejrzystość programów studiów z programami realizowanymi w innych uczelniach zarówno w kraju, jak i za granicą. Zasady przenoszenia ocen z zajęć zaliczonych przez studenta SAN z siedzibą w Łodzi uzyskanych na innym kierunku studiów lub na innej Uczelni określa Uchwała Senatu nr 14 z dnia 4 października 2011r.

Student składa w dziekanacie podanie skierowane do Dziekana o przepisaniu ocen z określonych przedmiotów, z których uzyskał zaliczenie. Do podania należy dołączyć kopię strony z indeksu potwierdzającą tożsamość studenta, oraz stron z wpisami zaliczeń. Ponadto informację o formie, wymiarze czasowym i zdobytych punktach ECTS. Przepisywanie ocen z przedmiotów o tożsamych lub zbliżonych i porównywalnych treściach i efektach kształcenia oraz liczbie realizowanych godzin zajęć wymaga zatwierdzenia przez Dziekana jednostki przyjmującej.

Regulamin Studiów stanowi, że ukończenie studiów następuje w dniu złożenia egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Warunki ukończenia studiów i uzyskania dyplomu określa program studiów. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:

- uzyskanie zaliczeń przedmiotów i zdanie egzaminów ze wszystkich przedmiotów określonych w planie studiów i programie kształcenia,
- wypełnienie zobowiązań wobec uczelni udokumentowanych kartą obiegową,
- otrzymanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej, wystawionej przez promotora i recenzenta,
- zdobycie co najmniej: 180 punktów ECTS na studiach I stopnia,

- na dyplomie ukończenia studiów wyższych wpisuje się ostateczny wynik studiów wyliczony według sumy następujących składników: 60% średniej arytmetycznej ocen z toku studiów, 10% oceny z pracy dyplomowej wystawionej przez promotora, 10% oceny z pracy dyplomowej wystawionej przez recenzenta, 20% oceny z egzaminu dyplomowego. W opinii ZO, wymagania rekrutacyjne są odpowiednie i zachowują zasadę równych szans w podjęciu kształcenia wszystkim kandydatom. Zapewniony jest dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Informacje o procesie rekrutacji i jej harmonogram dostępne są na stronie internetowej Uczelni.
- Do realizacji pracy dyplomowej studenci przygotowani są m.in. poprzez udział w seminarium dyplomowym. Seminarium dyplomowe prowadzone jest w trakcie V i VI semestru. Egzamin dyplomowy dotyczy zagadnień teoretycznych i doświadczalnych poruszanych w pracy i zagadnień omawianych w trakcie studiów. Studenci, obecni na spotkaniu z ZO, nie zgłosili uwag związanych z procesem dyplomowania. Studenci gromadzą materiały niezbędne do realizacji pracy dyplomowej w instytucjach zewnętrznych w formie tzw. Wizyt studyjnych. Przed wyborem pracy dyplomowej, studenci otrzymują listę potencjalnych opiekunów pracy dyplomowej wraz z zakresem tematycznym badań prowadzonych przez danego nauczyciela akademickiego. Studenci samodzielnie wybierają miejsc wizyt studyjnych. Studia na kierunku Ustalenie tematu pracy dyplomowej jest dokonywane wspólnie przez promotora i dyplomanta w trakcie pierwszego semestru seminarium dyplomowego. Egzamin dyplomowy student zdaje przed 3 osobową Komisją Egzaminacyjną, której przewodniczy dziekan lub upoważniony przez dziekana nauczyciel akademicki, a w skład wchodzi ponadto promotor i recenzent. Egzamin obejmuje trzy pytania, w tym jedno z tematyki pracy i dwa z zakresu treści podstawowych, kierunkowych oraz specjalnościowych. Praca dyplomowa podlega recenzji opiekuna pracy i recenzenta, jej oryginalność natomiast weryfikowana jest systemem antyplagiatowym. Proces dyplomowania nie budzi zastrzeżeń. W Jednostce obserwuje się, że duży odsetek studentów nie kontynuuje studiów po 1 semestrze bądź roku od podjęcia studiów. Jednostka podjęła próbę identyfikacji przyczyn wymienionego zjawiska oraz wdrożenia mechanizmów, mających na celu zapobieganie licznym rezygnacjom ze studiów np. zajęcia wyrównawcze z przedmiotów objętych sesją egzaminacyjną czy dodatkowe konsultacje, jednak w wielu przypadkach podjęte działania okazały się nieskuteczne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów I stopnia w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku socjologia umożliwia w pełni realizację zakładanych efektów kierunkowych. System ECTS określa właściwie nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów. Treści kształcenia związane są z prowadzonymi badaniami naukowymi na Wydziale, są aktualne co potwierdza zalecana literatura przedmiotowa. Formy zajęć takie jak wykłady, ćwiczenia, konwersatoria oraz liczebność grup pozwalają na realizację efektów. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń. Zasady weryfikacji efektów uwzględniają takie sposoby jak: egzamin pisemny w formie testu, egzamin pisemny w formie opisowej, egzamin pisemny (opisowy lub testowy) z dostępem i bez dostępu do pomocy dydaktycznych, egzamin ustny, okresowe prace kontrolne – kolokwia ustne lub pisemne, ocenę wykonania projektu, obserwację pracy studentów w trakcie zajęć, (w tym merytorycznego udziału w dyskusjach), ocenę poprawności merytorycznej i technicznej przedstawianych prezentacji. Rekrutacja uwzględnia zasadę równych szans kandydatów na kierunek socjologia. Stosowane na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi metody kształcenia uwzględniają

aktywizujące formy pracy ze studentami oraz procesy samokształcenia, które umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Organizacja procesu kształcenia jest zgodna z higieną procesu nauczania, a zasady rekrutacji są jasne, zrozumiałe i równe dla wszystkich kandydatów, co należy uznać za mocne strony.

Dobre praktyki

Dobrą praktyką jest przygotowanie studentów do pisania pracy dyplomowej poprzez szeroki zakres konsultacji z promotorem oraz wizyty studyjne w instytucjach zewnętrznych celem zebrania materiałów do pracy. Takie działania w sposób szczególny przygotowują studentów do prowadzenia badań naukowych.

Za dobrą praktykę należy uznać analizę skuteczności weryfikacji efektów kształcenia na podstawie semestralnych arkuszy Weryfikacji efektów kształcenia.

Zalecenia

BRAK

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1

Uchwała Senatu Nr 1 z dn. 20.09.2016 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanej Polityki Jakości Kształcenia (WSZJK), m.in. poprzez dostosowywanie oferty edukacyjnej do aktualnych wymagań pracodawców w celu wyposażenia studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje zapewniające im konkurencyjność na rynku pracy, a także współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz rozwój współpracy międzynarodowej m.in. w zakresie doskonalenia programów kształcenia.

Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programów kształcenia określają obowiązujące w ramach WSZJK (*Uchwała Senatu Nr 2 z dn. 20.09.2016 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego Ogólnouczelnianego WSZJK; Uchwała Rady WNSiH z dn. 26.09.2016 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia zmodyfikowanego Wydziałowego SZJK*), **procedury: P-02** (*Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych*) oraz **P-10** (*Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia*).

Opracowywanie koncepcji i projektu programu kształcenia. Senat Uczelni uchwała efekty kształcenia dla danego programu kształcenia. Rolę opiniodawczą pełni **Komisja programowa kierunku Socjologia**, powołana przez Radę Wydziału (KPKS, skład: Dziekan i Prodziekan Wydziału, Kierownik Katedry Socjologii, przedstawiciel Działu Jakości Kształcenia (DJK), student, przedstawiciel interesariuszy zewnętrznych, która zgłasza rekomendacje w tym zakresie, a także opracowuje projekt programu kształcenia. Autorami projektu mogą być: pracownicy naukowcy (samodzielni lub w stopniu doktora) oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnia współpracuje m.in. z: Komendą Miejską Policji w Łodzi, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Łękawie, Kliniką Psychiatryczną i Terapii Uzależnień WOLMED, Regionalną Izbą Budownictwa w Łodzi, które uczestniczą w procesie konsultacyjnym dot. konstruowania i doskonalenia programu kierunku „socjologia”, m.in. w opracowywaniu koncepcji kształcenia, określaniu efektów kształcenia, aktualizacji treści

kształcenia i efektów przedmiotowych, uwzględniających niezbędne na współczesnym rynku pracy umiejętności. Efektem tej współpracy jest wprowadzenie do programu specjalności Socjokryminologia oraz modyfikacja treści kształcenia, pozwalająca przygotować specjalistów gotowych do podjęcia pracy m.in. w organach ochrony porządku publicznego, placówkach wychowawczych i opiekuńczych, diagnostycznych oraz terapeutycznych, placówkach sektora pozarządowego.

. Projektując program kształcenia uwzględnia się: wytyczne Senatu, misję i strategię rozwoju Uczelni oraz Wydziału, Politykę Jakości SAN, potencjał badawczy i kadrowy Wydziału, zaplecze dydaktyczne Wydziału, realia rynku pracy i potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, wyniki badań rynku pracy i konsultacji z pracodawcami, sugestie studentów zgłaszane poprzez Samorząd Studencki, wzorce krajowe i międzynarodowe, wnioski z analiz i badań jakości prowadzonych na danym kierunku (jeśli jest już na nim prowadzone kształcenie) oraz zainteresowanie potencjalnych kandydatów. W opracowywanie koncepcji i programu kształcenia są włączani studenci i interesariusze zewnętrzni, którzy uczestniczą w spotkaniach KPKS. Program kształcenia, w tym efekty kierunkowe oraz program studiów, opiniuje Samorząd Studencki (SS), KPKS przedstawia go do akceptacji Rady Wydziału (RW), która go zatwierdza do realizacji lub występuje do Komisji o wprowadzenie zmian.

Przegląd i modyfikacja programu kształcenia. KPKS, opierając się na spostrzeżeniach dokonywanych w trakcie prowadzenia zajęć, m.in. w zakresie monitorowania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, wynikach badań i analiz jakości kształcenia, sugestiach ekspertów i/lub wynikach badań rynku pracy, rekomendacjach interesariuszy zewnętrznych zaangażowanych w tworzenie i doskonalenie programów kształcenia, sugestiach i wnioskach studentów kierunku, ewentualnych zmianach w prawodawstwie, najnowszych osiągnięciach danej dziedziny, proponuje zmiany w programie ,w tym w zakresie zakładanych efektów kształcenia mające na celu jego doskonalenie i/lub aktualizację. Każda nowa wersja programu kształcenia zostaje przedstawiona do akceptacji RW.

Monitorowanie programu kształcenia i procesów jego realizacji oraz efektów, wspomagane procedurami P-02 i P-10, należy do kompetencji KPKS oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK), przy współdziałaniu Władz Wydziału (WW), a także całej społeczności akademickiej i obejmuje: program kształcenia w tym jego strukturę, treści kształcenia, formy zajęć (KPKS); osiąganie efektów kształcenia przez studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (kadra - na zajęciach, ocena wyników studentów z egzaminów i zaliczeń, ocena na podstawie arkuszy Weryfikacji Efektów Kształcenia (WEK)), proces dyplomowania, tj. seminaria dyplomowe, pracę dyplomową i egzamin dyplomowy (promotorzy, recenzenci, Dziekan, Komisje ds. weryfikacji jakości prac dyplomowych – KWJPD); (WW, opiekunowie praktyk, pracodawcy); organizację procesu kształcenia i jakość prowadzonych zajęć (hospitacje zajęć, ankietowanie studentów).

Monitorowanie odbywa się na ogół w cyklu rocznym (monitorowanie opinii pracodawców może być co 3 lata), a w przypadku oceny wyników studentów w uzyskiwaniu efektów kształcenia w cyklu semestralnym. Biorą w nim udział interesariusze wewnętrzni: kadra akademicka, studenci oraz zewnętrzni: przedstawiciele pracodawców poprzez udział w gremiach odpowiadających za proces monitorowania i ocenę jakości kształcenia oraz w RW, Radzie Biznesu (RB), Senacie. KPKS przy monitorowaniu programu kształcenia współpracuje z interesariuszami, a ich opinie wykorzystuje w formułowaniu wniosków i zaleceń.

W procesie monitorowania wykorzystywane są takie źródła danych, jak: oceny studentów uzyskane w sesjach egzaminacyjnych, oceny uzyskane na zajęciach, prace dyplomowe, opinie opiekunów prac i recenzentów, sylabusy, arkusze WEK, opinie opiekunów praktyk, arkusze hospitacyjne, ankiety studenckie, ankiety badań pracodawców. Monitorowanie jest dokumentowane w postaci raportów (z analizy struktury ocen, oceny WEK, z hospitacji, z weryfikacji jakości prac dyplomowych, opinii studentów i pracodawców), jak również relacji

ze spotkań. Są one przedstawiane WW i wykorzystywane w doskonaleniu programu kształcenia (podczas wizytacji przedłożono do wglądu m.in. raporty z: *analizy struktury ocen za sem. letni r.a. 2016/17* oraz *weryfikacji prac dyplomowych za r.a. 2014/15, 2015/16, 2016/17*; KPKS zaleciła w kolejnym r.a. przeprowadzić monitoring i sformułować wnioski dot. realizacji praktyk zawodowych, w tym organizacji i uzyskiwanych na nich efektów kształcenia, a także monitoring prac etapowych).

Studenci kierunku „socjologia” mają swoich przedstawicieli w organach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, takich jak: Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Komisja Programowa. Samorząd studencki ma dowolność w delegowaniu przedstawicieli studentów do ciał kolegialnych, działających w Jednostce, w tym Rady Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych i Senatu Społecznej Akademii Nauk. Uchwały Senatu związane z procesem dydaktycznym podejmowane są po zasięgnięciu opinii samorządu studenckiego. Wnioski ze sprawozdań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Komisji Programowej omawiane są także na poziomie Uczelni na spotkaniu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także na dorocznej konferencji dydaktycznej, w której bierze udział kadra akademicka i studenci. Wnioski studentów są uwzględniane w procesie doskonalenia jakości kształcenia w Jednostce. Przykładowo studenci wnioskowali o wprowadzenie do treści kształcenia wiedzy z zakresu sposobów realizowania zadań funkcjonariuszy publicznych, czy społecznych uwarunkowań procesów patologii i dysfunkcji społecznych oraz ich społecznych konsekwencji, co zostało wprowadzone do programu studiów ocenianego kierunku. W procesie doskonalenia programu studiów uczestniczą także absolwenci ocenianego kierunku poprzez udział w badaniu losów zawodowych absolwentów. Wyniki badań ankietowych absolwentów pozwoliły rekomendować na kierunku „socjologia” zwiększenie udziału pracy zespołowej oraz zajęć w języku obcym. Stąd też do programu studiów, wprowadzono szerszą ofertę zajęć prowadzonych w języku obcym oraz obowiązek rozliczania jednego przedmiotu w języku obcym.

Podczas wizytacji przedłożono do wglądu m.in.:

- *Raport z przeglądu programu kształcenia kierunku studiów socjologia (WNHiS SAN, październik 2017)*, do realizacji od sem. zimowego r.a. 2017/18: przegląd i ocena programu kształcenia kierunku „socjologia” na WNSiH dokonywana jest cyklicznie i kompleksowo przez KPKS i odbywa się w pełnym zakresie po zakończeniu cyklu kształcenia (I st. po 3 latach, II st. po 2 latach) i w pełnym zakresie, ale bez wprowadzania zmian w efektach i treściach kształcenia, po zakończeniu każdego roku akademickiego. Komisja po zakończeniu prac opracowuje raport i przedstawia go Dziekanowi, który po odpowiednich konsultacjach i zaopiniowaniu projektu programu przez SS i RB przedstawia go do zatwierdzenia RW, zaś ewentualny projekt zmian efektów kształcenia do zaopiniowania przez RW i skierowanie pod obrady Senatu. Wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu kształcenia na prowadzonych kierunkach jest zapewniony poprzez udział w pracach KPKS, RW, a także poprzez aktywne uczestnictwo studentów i kadry akademickiej w społeczności akademickiej, pracach Katedr/Zakładów, gremiach odpowiedzialnych z zarządzanie jakością na szczeblu Uczelni i Wydziału.

Omawiane opracowanie z przeglądu programu uwzględnia Raporty z: weryfikacji efektów kształcenia, badań opinii studentów dot. oceny zajęć i nauczycieli akademickich oraz efektów kształcenia, badań opinii pracodawców; Informacje od Kierowników Katedr i nauczycieli akademickich; Wyniki przeglądu sylabusów; Opinie studentów pozyskane w innej drodze niż ankiety („*skrzynka skarg i wniosków*”, do której mogą anonimowo wrzucić kartkę z uwagami); Zalecenia PKA sformułowane w 2016 i 2017 w raportach powizytacyjnych z ocen programowych na innych kierunkach na WNSiH. Ocena dokonana na podstawie przeprowadzonego przeglądu programu kształcenia uwzględniła ocenę zgodności programu kształcenia z wymogami *Rozporządzenia MNiSW z dn. 26.09.2016r. (dot. programu studiów)*,

zgodności z zasadami KRK i PRK, zgodności z kryteriami oceny jakości kształcenia PKA. KPKS, po dokonaniu przeglądu programu kształcenia kierunku „socjologia” uznała, iż ogólna liczba godzin, w tym godzin kontaktowych oraz przypisanych kwalifikacjom studiów I st., ogólna liczba punktów ECTS jest właściwa. Liczba godzin przewidziana w programie studiów wynosi 4500, którym przypisano 180 ECTS. Liczba godzin, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi od 1321 godz. (studia niestacjonarne - 53 ECTS) do 2309 godz. (studia stacjonarne - 90 ECTS), co umożliwi realizację zakładanych efektów na „socjologii”.

- *Raport z badań „Losy zawodowe absolwentów SAN w Łodzi. WNSiH. Absolwenci r.a. 2014/15 (2017):* najgorzej w ocenie programu kształcenia wypadły języki obce i udział zajęć prowadzonych przez praktyków; udział pozostałych elementów w programie kształcenia został uznany za wystarczający przez połowę badanych, przy czym udział przedmiotów ogólnych zdaniem 30% respondentów jest za duży; w tym obszarze konieczne jest wdrożenie działań naprawczych; opinie studentów wyrażone w ocenie udziału zajęć prowadzonych przez praktyków w programie kształcenia pozwalają wnioskować, że studenci chcą zdobywać w toku studiów wiedzę praktyczną; wskazane jest dalsze zwiększenie udziału zajęć praktycznych w programie kształcenia.

- *Raport z badania opinii pracodawców dot. oceny umiejętności i kompetencji osiągniętych przez studentów. WNSiH. Kierunek: socjologia (2017):* badanie pilotażowe, realizowane w tej formie po raz pierwszy, miało na celu poznanie opinii pracodawców przyjmujących studentów na praktyki fakultatywne (w celu pozyskiwania materiałów do prac dyplomowych) dot. osiągniętych przez nich kluczowych efektów kształcenia w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Badaniami objęto 12 organizacji współpracujących z Uczelnią i uzyskano 3 wypełnione kwestionariusze od: Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Rossmann SDP Sp. z o.o. w Łodzi, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Łękawie. Wyniki uzyskane w badaniu dają pozytywny obraz umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w procesie kształcenia, w tym na praktykach zawodowych. Jednakże wskazane są działania kadry akademickiej prowadzące do wykorzystywania metod dydaktycznych kształtujących umiejętności studentów w zakresie komunikacji pisemnej i ustnej w języku obcym, rozwiązywania problemów występujących w środowisku pracy, pozyskania większej wiedzy w wykorzystaniu elementów prawa w praktyce.

- *Raport z badania opinii studentów - ocena realizacji efektów kształcenia (2017):* przeprowadzone po raz pierwszy po zakończeniu sem. zimowego r.a. 2016/17 wśród studentów I, II i III roku studiów w celu: zdiagnozowania stopnia znajomości przez studentów terminologii związanej z kierunkowymi efektami kształcenia oraz tego, czy efekty zdefiniowane dla kierunku są dla nich zrozumiałe; rozpoznania czy nauczyciele wywiązują się z obowiązku informowania studentów o przedmiotowych i kierunkowych efektach kształcenia i ich związku z prowadzonym przedmiotem, w tym sposobach ich weryfikacji. Wyniki: studenci posiadają wiedzę nt. efektów kształcenia oraz wiedzą, w jakich kategoriach się je określa, a nauczyciele raczej wywiązują się ze swoich obowiązków w zakresie informowania studentów o efektach kształcenia przypisanych dla danego przedmiotu oraz o metodach ich weryfikacji.

- *Raport z weryfikacji prac dyplomowych (2017):* zgodnie z procedurą **P-12 (Weryfikacja jakości prac dyplomowych)** Zespół ds. weryfikacji jakości prac dyplomowych dokonał formalnej i merytorycznej oceny wszystkich prac licencjackich obronionych na kierunku „socjologia” na WNSiH w latach 2014/15, 2015/16, 2016/17. Ocena merytoryczna prac obejmowała: właściwe sformułowanie tematu pracy, zgodność tematu pracy z kierunkiem i określonymi dla kierunku efektami kształcenia, umiejętności studenta związane z dokonywaniem analizy, w tym stosowania właściwych dla dyscypliny socjologia metod i wnioskowania. Ocena formalna obejmowała: zgodność z zasadami dyplomowania i opracowanymi standardami prac dyplomowych w SAN, dot. wstępu i zakończenia pracy,

poprawności konstrukcji spisu treści, poprawności opracowania bibliografii, technicznego wykonania tabel, wykresów, schematów, itd. oraz poprawność językową i terminologiczną. Przykładowe zalecane działania doskonalące - należy zwrócić uwagę na: dbałość przy formułowaniu celu pracy i przedmiotu badań; logiczny i wyczerpujący opis przy opracowywaniu wyników badań; konstrukcję rozdziału metodycznego, aby jasno określone były: cel badań, pytania badawcze, tezy/hipotezy, opis doboru próby, opis doboru metod i technik badawczych i sposób organizacji badań; w części podsumowującej badania należy wskazać czy cel badań oraz założone tezy/hipotezy na podstawie zgromadzonego materiału uległy weryfikacji czy falsyfikacji; czy udało się udzielić odpowiedzi na postawione pytania badawcze, itd.

- *Sprawozdanie z posiedzenia WKJK WNSiH z dn. 7.09.2017r.*, na którym omawiano tematy: Modyfikacje w Wydziałowym SZJK; Badanie jakości zajęć dydaktycznych w sem. letnim r.a. 2016/17 i podsumowanie oceny okresowej pracowników; Badanie jakości pracy opiekunów prac dyplomowych; Badanie dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu kształcenia; Harmonogram badań jakości na r.a. 2017/18; Analiza struktury ocen z letniej sesji egzaminacyjnej r.a. 2016/17; Wnioski studentów.

O skuteczności WSZJK wdrożonego w WNSiH SAN świadczy nie tylko szeroki zakres prowadzonych badań i analiz (np. niezbyt często spotykane w uczelniach: badanie opinii pracodawców dot. oceny umiejętności i kompetencji osiągniętych przez studentów; badanie opinii studentów - ocena realizacji efektów kształcenia; weryfikacja prac dyplomowych), ale także fakt (potwierdzony w rozmowach prowadzonych podczas wizytacji i przedstawionej dokumentacji) wprowadzania w życie zmian doskonalących, będących skutkiem ww. działań WSZJK. Efektem przeprowadzonych przeglądów programowych na kierunku „socjologia”, na wniosek nauczycieli akademickich, było m.in.:

- wprowadzenie i aktualizacja treści w ramach przedmiotu Podstawy socjologii,
- zmodyfikowanie przedmiotu Socjologia rodziny zarówno pod kątem treści, jak i nazwy przedmiotu – Dysfunkcje rodziny,
- wprowadzenie, w celu pogłębienia wiedzy z zakresu znaczenia państwa i ładu publicznego na tle aspektów socjologicznych, w miejsce przedmiotu Zagrożenia społeczne XXI wieku modułu Socjologia bezpieczeństwa,
- aktualizacja treści kształcenia przedmiotu Polityka społeczna poprzez uwzględnienie zmiany przepisów, wprowadzenie nowych instrumentów legitymizacji życia społecznego w zakresie polityki społecznej w kontekście przeobrażeń w sferze społecznej, prorodzinnej,
- dostosowanie nazwy i treści przedmiotu Socjologia organizacji jako Patologie w pracy zawodowej do celu kształcenia na kierunku „socjologia”,
- aktualizacja zalecanej literatury,
- wprowadzenie w sylabusach precyzyjnych kryteriów oceny dla każdego przedmiotowego efektu kształcenia.

Na wniosek studentów uszczegółowiono treści kształcenia przedmiotu Etyka zawodowa wprowadzając wiedzę z zakresu sposobów realizowania zadań funkcjonariuszy publicznych i w konsekwencji wprowadzono zmianę nazwy modułu na Etyka zachowania w służbach mundurowych.

Po konsultacjach z interesariuszami zewnętrznymi, powstała specjalność Socjokryminologia.

Zarówno kadra akademicka jak i pracodawcy uznali za zasadne wzbogacenie oferty kształcenia o większą liczbę przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.

3.2

SAN i WNSiH zapewniają publiczny dostęp do informacji dla wszystkich grup interesariuszy (studentów, pracowników, pracodawców, absolwentów oraz kandydatów na studia), poprzez takie kanały, jak np.: strona internetowa, portale społecznościowe (np. Facebook), mailing (bieżące informacje, dot. np.: zmian w planie, wydarzeń uczelnianych, ofert szkoleń i warsztatów, zasad wyboru przedmiotów, itd.), tablice informacyjne na terenie Uczelni i Wydziału, Wirtualny Dziekanat (dostęp do uzyskanych ocen oraz do informacji zamieszczonych przez Dziekanat). Na stronie internetowej Uczelni (<http://www.san.edu.pl/>) znajdują się informacje nt.: efektów kształcenia, planów studiów oraz stosowanego systemu oceny efektów kształcenia, uzyskiwanych kwalifikacji, sylwetki absolwenta, zasad dyplomowania, regulaminu praktyk, wykazu miejsc odbywania praktyk dla wszystkich grup interesariuszy (studentów, pracowników, pracodawców, absolwentów oraz kandydatów na studia), bieżące informacje dot. np. zmian w planie, wydarzeń odbywających się na terenie Uczelni, szkoleń i warsztatów dla studentów, zasad wyboru przedmiotów. Podstawowym źródłem informacji o programie kształcenia są sylabusy przedmiotów. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz wykładowców poszczególnych przedmiotów. Dostęp do części informacji jest ograniczony logowaniem – „strefa studenta” i „strefa wykładowcy”. Oprócz strony internetowej, kanałami publicznego dostępu do informacji w Jednostce znajdują się gabloty rozwieszane na terenie kampusu. W opinii studentów kierunku „socjologia” dostęp do informacji jest w pełni zapewniony. Na stronie internetowej Jednostki znajduje się zakładka z najczęściej zadawanymi pytaniami. Jednostka publikuje także Biuletyn, który jest rozdawany w formie drukowanej – zawiera skrócone i usystematyzowany zbiór informacji na temat studiowania na kierunku „socjologia”. W roku akademickim 2016/2017, po zakończonym semestrze zimowym, zostało pilotażowo przeprowadzone na kierunku „socjologia” badanie dotyczące wiedzy studentów na temat efektów kształcenia i ich realizacji. Badanie miało celu: zdiagnozowanie stopnia znajomości przez studentów terminologii związanej z kierunkowymi efektami kształcenia oraz tego, czy efekty zdefiniowane dla kierunku są dla nich zrozumiałe oraz rozpoznanie czy nauczyciele wywiązują się z obowiązku informowania studentów o przedmiotowych i kierunkowych efektach kształcenia i ich związku z prowadzonym przedmiotem w tym sposobach ich weryfikacji. Z przeprowadzanego badania wynika, iż studenci posiadają wiedzę na temat efektów kształcenia.

Opis procedur WSZJK jest ogólnodostępny w siedzibie Działu Jakości Kształcenia (DJK) i w Dziekanacie. Natomiast działania realizowane w ramach zapewniania jakości kształcenia są opracowywane (raporty, sprawozdania w całości lub w formie streszczeń/podsumowań; po zalogowaniu) przez DJK i mają do nich wgląd wszyscy zainteresowani (w tym studenci), np. w wersji elektronicznej na stronie internetowej DJK. Na wniosek studentów na tej stronie (<http://djk.spoleczna.pl/index.php?id=17>) zamieszczone są także odpowiedzi na najczęściej zadawane przez nich pytania (FAQ), tj.: *Kto decyduje o tym, którzy wykładowcy są oceniani w danym semestrze? Czy udział w badaniu jakości zajęć dydaktycznych jest obowiązkowy? Czy studenci mają dostęp do wyników badań jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych w SAN? Jakie konsekwencje dla wykładowców ma niska ocena studentów? Dlaczego nie widzimy efektów naszych uwag wyrażonych w badaniu? Czy wykładowcy mają wgląd do kwestionariuszy, w których oceniają ich studenci? Kto otrzymuje wyniki oceny wykładowców? Cemu służy ocena jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych w SAN?*

Oceny dostępności informacji nt. kształcenia systematycznie (co 2 lata) dokonują studenci za pomocą ankiety papierowej (dostosowanie bazy dydaktycznej do potrzeb kształcenia, jakość obsługi administracyjnej i organizacji procesu kształcenia, system wsparcia studentów), w której oceniają m.in. stopień swojego zadowolenia z dostępności informacji związanych z tokiem studiów (plan zajęć, godziny konsultacji, terminy sesji, informacje o odwołanych zajęciach, itd.), a także użyteczność strony internetowej Uczelni/Wydziału. Także w ankiecie dot. oceny pracy Dziekanatu oraz Studenckiego Biura Karier są pytania nt. aktualności

informacji wywieszonych na tablicach przy tych miejscach oraz na ich stronach internetowych. Na podstawie wniosków z tych badań systematycznie wdraża się działania doskonalące w zakresie: użyteczności, funkcjonalności, wiarygodności zamieszczanych informacji oraz estetyki strony, dzięki czemu średnie oceny zadowolenia uzyskiwane w tych obszarach systematycznie rosną. W r.a. 2017/18, podczas IV edycji badania, zostanie wykorzystany zmodyfikowany kwestionariusz uwzględniający szerszy zakres tematyczny, tj. zostanie rozbudowany m.in. blok tematyczny dot. oceny dostępu do informacji.

Oceny publicznego dostępu do informacji dokonują także kandydaci podczas spotkań pracowników Działu Promocji Uczelni (DPU) z uczniami szkół średnich realizowanych, kiedy to uczniowie wypowiadają się nt. dostępności informacji dot. oferty kształcenia, programów studiów, itd. Wnioski z analiz uzyskanych od nich opinii są analizowane przez DJK oraz DPU. Ponadto planowana jest ocena dostępności informacji na stronie internetowej oraz jej czytelności przez studentów rekrutujących do SAN, a docelowo także pracodawców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Ocenę wyróżniającą uzasadnia fakt, iż Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi opracował i wdrożył (zmodyfikowany w 2016 r.) skuteczny Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia, a w ramach niego m.in. systematycznie wykorzystuje do badań jakości kształcenia formalnie opracowane Procedury dot. „Tworzenia i doskonalenia programów kształcenia”, „Monitorowania i weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia”, „Weryfikacji jakości prac dyplomowych”, uwzględniające (w różnym stopniu) udział zarówno interesariuszy wewnętrznych (pracownicy naukowo-dydaktyczni, naukowci, studenci), jak i zewnętrznych (pracodawców, absolwentów), którzy uczestniczą m.in. w pracach Wydziałowej Komisji Programowej Kierunku Socjologia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, jak również szeroki zakres źródeł na podstawie których programy są tworzone i doskonalone.

Zarówno Uczelnia, jak i Wydział zapewniają interesariuszom wewnętrznym (co potwierdzili na spotkaniach) i zewnętrznym szeroki dostęp do informacji nt. programu kształcenia i realizacji procesu kształcenia, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej. Przekazywane informacje są kompleksowe, aktualne, zrozumiałe oraz zgodne z potrzebami poszczególnych grup odbiorców. Wyniki oceny publicznego dostępu do informacji dokonywane przez studentów i kandydatów są wykorzystywane do podnoszenia jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

W funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi zaangażowani są studenci. Jednostka zapewnia udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie projektowania i monitorowanie efektów kształcenia. Mocną stroną Jednostki jest szeroki zakres badania opinii studentów oraz późniejsze wykorzystanie jego wyników w procesie wprowadzania zmian. Studenci mają pełen dostęp do informacji związanych z procesem dydaktycznym, efektami kształcenia oraz innymi kwestiami, związanymi ze studiowaniem na kierunku socjologia.

Podsumowując, według ZO PKA obecnie funkcjonujący na WNSiH SAN w Łodzi Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia oraz publicznego dostępu do informacji jest skuteczny, gdyż w jego ramach nie tylko prowadzone są badania i monitoring ale analizowane są ich wyniki, ale także wyciągane z nich wnioski, które następnie systematycznie są wdrażane, jako dalsze działania doskonalące, jak rozszerzenie oferty zajęć prowadzonych w języku angielskim, aktualizację treści przedmiotów, dostosowanie specjalności kształcenia do potrzeb rynku pracy poprzez wprowadzenie Socjokryminologii.

Dobre praktyki

Na wniosek studentów na stronie internetowej DJK zamieszczone są odpowiedzi na najczęściej zadawane przez nich pytania (FAQ) oraz biuletyny („Droży Studenci, jeśli macie jakieś uwagi odnośnie jakości kształcenia, piszcie na adres: djk@spoleczna.pl”).

Przeprowadzenie badania stopnia znajomości i zrozumienia przez studentów kierunkowych efektów kształcenia. Takie działania wskazują na zaangażowanie Jednostki w kształcenie zorientowane na studenta.

Zalecenia

BRAK

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Zajęcia na wizytowanym kierunku realizuje 35 nauczycieli akademickich w tym: 6 samodzielnych nauczycieli akademickich, 19 doktorów oraz 10 magistrów. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny i obejmuje takie zagadnienia jak: socjologia kultury, socjologia moralności, socjologia zarządzania, socjologia polityki i socjologia Internetu oraz psychologiczne aspekty patologii społecznych. Ponadto są przedstawiciele takich dyscyplin, jak: nauki o zarządzaniu, pedagogika, filozofia, etyka, psychologia, lektorzy języków obcych, co odpowiada wymogom programowym kierunku „socjologia”.

Uczelnia zaproponowała do minimum kadrowego 9 nauczycieli akademickich, w tym: 1 profesora, 2 dr hab. oraz 6 doktorów. Zespół Oceniający biorąc pod uwagę dorobek naukowy do minimum kadrowego zaliczył wszystkich proponowanych nauczycieli akademickich. Wszyscy bowiem posiadają dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie socjologia.

Powyższe jest zgodne z przypisaniem kierunku do obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065) . Tym samym zostały spełnione warunki prowadzenia studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 lipca 2005 (t. j. Dz. U. 2016 poz. 1842 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596).

Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzący zajęcia na kierunku socjologia wykazują dużą aktywność naukową, zlokalizowaną w różnorodnych subdyscyplinach socjologii, m.in.: socjologii moralności, socjologii sztuki, socjologii polityki, socjologii zarządzania, socjologii religii, socjologii rodziny, a także polityki społecznej. Ta aktywność egzemplifikuje się zarówno w licznych recenzowanych publikacjach naukowych, w udziale w konferencjach o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, a także w udziale kadry w międzynarodowym dyskursie intelektualnym (zagraniczne staże naukowe, granty międzynarodowe, prowadzenie wykładów i seminariów w uczelniach zagranicznych). Zdecydowana większość obszarów eksplanacyjnych kadry naukowo-dydaktycznej łączy się z kontekstami poznawczymi, w których zlokalizowane są efekty kształcenia przewidziane w programie kształcenia ocenianego kierunku.

4.2

Przedłożony w raporcie samooceny wykaz przedmiotów realizowanych zarówno przez nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia, jak i pozostałych nauczycieli - nie budzi wątpliwości w kontekście wymogów merytorycznych jak i formalno-prawnych, przyjętych w tym względzie dla profilu ogólnoakademickiego. Ponadto przypisanie kadry do poszczególnych modułów kształcenia zapewnia w pełni osiągnięcie efektów kształcenia. Przy obsadzie zajęć zapewniona jest pełna zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z efektami kształcenia, treściami tych modułów oraz dyscyplinami naukowymi, z którymi są powiązane. Kadra prowadząca zajęcia posiada na ogół długoletni staż pracy w SAN jak i innych uczelniach wyższych. Hospitacja zajęć potwierdziła wysoki poziom przygotowania kadry do zajęć.

4.3

Polityka kadrowa władz Wydziału, zarówno w zakresie formalnego, jak i merytorycznego doboru pracowników naukowo-dydaktycznych zapewnia w pełni realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Ocena pracowników naukowo-dydaktycznych została podporządkowana monitorowaniu i podwyższaniu ich kwalifikacji. Składa się ona z czterech zasadniczych komponentów:

- oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni i Wydziału,
- oceny doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią,
- wyników hospitacji,
- wyników oceny dokonywanej przez studentów.

Ocena działalności naukowej uwzględnia udział w konferencjach naukowych, publikacje, aplikowanie o granty wewnętrzne i zewnętrzne. Działalność dydaktyczna oceniana jest na podstawie hospitacji zajęć oraz ocen studenckich. Hospitacjami objęci są wszyscy nauczyciele akademicy według wcześniej przyjętego harmonogramu. Poza planowanymi hospitacjami realizowane są hospitacje interwencyjne, będące następstwem uwag zgłaszanych przez interesariuszy wewnętrznych. Uwagi i oceny studentów odgrywają istotną rolę w okresowej ocenie pracowników. Wyniki oceny dokonywanej przez studentów są przekazywane Kierownikowi Katedry oraz ocenianym wykładowcom, co stanowi asumpt do autooceny oraz formułowania i wdrażania, zarówno przez władze uczelni, jak i poszczególnych wykładowców, działań naprawczych, wszędzie tam, gdzie jest to konieczne. Sprzyja to w sposób oczywisty zapewnianiu jakości kształcenia, ale także upodmiotowieniu studentów w procesie edukacyjnym.

System wynagradzania pracowników naukowo-dydaktycznych jest powiązany z wynikami pracy naukowo-dydaktycznej. Uczelnia prowadzi politykę promowania pracowników o największych osiągnięciach naukowych i dydaktycznych w postaci nagród Rektora. Podstawą ubiegania się o nagrodę Rektora mogą być wybitne osiągnięcia w zakresie wydanych publikacji, pracy naukowo-badawczej, pracy organizacyjnej, pracy dydaktycznej.

Uczelniany system wspierający rozwój kadry naukowo-dydaktycznej opiera się m.in. na:

- finansowaniu publikacji w czasopiśmie lub monografiach zewnętrznych i udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne,
- finansowaniu projektów i grantów,
- udzielaniu stypendiów naukowych,
- finansowaniu szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe,
- finansowaniu zagranicznych i krajowych staży zawodowych.

Zatrudnienie nauczycieli akademickich odbywa się w drodze otwartego konkursu, zgodnie z zasadami przyjętymi w statucie uczelni. W ciągu ostatnich siedmiu lat, pięciu nauczycieli

akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku uzyskało stopień doktora, a dwie osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego.

Studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z ZO podkreślali, iż mają możliwość wyrażenia opinii na temat postawy oraz jakości prowadzonych zajęć przez nauczyciela akademickiego poprzez wypełnienie ankiety studenckiej. W przypadku zgłaszania przez studentów skarg bądź też niskiej oceny w ankiecie w odniesieniu do prowadzonych przez danego wykładowcę zajęć dydaktycznych, przeprowadzane są hospitacje zajęć danego prowadzącego. Studenci ocenianego kierunku są świadomi roli ankietyzacji oraz wiedzą, w jaki sposób przetwarzane są ankiety. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wskazali na przypadek, w którym w wyniku niskiego wyniku ankiet studenckich, zajęcia jednego z pracowników były hospitowane

Rekapitulując polityka kadrowa realizowana przez władze Wydziału w pełni umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia przewidzianych dla kierunku „socjologia”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednym z istotnych pozytywnych aspektów funkcjonowania kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunku „socjologia” jest wysoki poziom aktywności naukowo-badawczej oraz wysoki poziom umiędzynarodowienia rozwoju naukowego, co egzemplifikuje się wielością międzynarodowych projektów, a także staży i aktywności dydaktycznej wykładowców realizowanej w uczelniach zagranicznych. To niewątpliwie, poza rozwojem naukowym par excellence, stanowi asumpt do zdobywania nowych dydaktycznych doświadczeń i umiejętności. Minimum kadrowe na kierunku „socjologia” na poziomie studiów I stopnia jest spełnione. Obsada zajęć nie budzi żadnych zastrzeżeń. Polityka kadrowa tworzy warunki do prowadzenia badań naukowych i rozwoju kadry.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

BRAK

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym odbywa się na szczeblu uczelni oraz wydziału i kierunku. W Społecznej Akademii Nauk od 12 lat funkcjonuje Rada Biznesu, której zadaniem jest wspieranie rozwoju Uczelni oraz koordynowanie współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i kulturalnego. Powołane zostało również Biuro ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym, odpowiedzialne za inicjowanie i koordynowanie współdziałania wszystkich komórek Społecznej Akademii Nauk oraz nawiązywanie współpracy z zainteresowanymi podmiotami gospodarczymi i instytucjami. Funkcjonujące w Uczelni Biuro Karier Studenckich umożliwia studentom nawiązanie współpracy z biznesem, uczelniany Inkubator Przedsiębiorczości zaś pomaga założyć własną firmę. Uczelnia współpracuje także z Instytutem Analiz Rynku Pracy, który świadczy usługi z zakresu szkoleń, badań i ekspertyz z obszaru rynku pracy. Współpraca z Instytutem umożliwia rozpoznanie potrzeb rynku pracy dla przyszłych absolwentów kierunku „socjologia”.

Ze względu na specyfikę kierunku socjologia Uczelnia współpracuje m.in. z: Komendą Miejską Policji w Łodzi, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Łękawie, Kliniką Psychiatryczną i Terapii Uzależnień WOLMED, Regionalną Izbą Budownictwa w Łodzi. Są to organizacje, które uczestniczą w procesie konsultacyjnym dotyczącym konstruowania i

doskonalenia programu kierunku „socjologia”, m.in. w opracowywaniu koncepcji kształcenia specjalności i określaniu efektów kształcenia.

Współpraca ta rozwija się w zakresie doskonalenia programu studiów, pod kątem aktualizacji treści kształcenia i efektów przedmiotowych, uwzględniających niezbędne na współczesnym rynku pracy umiejętności. Podkreślić należy sugestie przedstawicieli otoczenia społecznego i gospodarczego (np. ekspertów Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Zespołu Techniki Kryminalistycznej, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Centrum Kształcenia Służb Więziennych) dotyczące uwzględnienia w treściach kształcenia problemów z zakresu socjokryminologii i ładu społecznego, ale też potrzeby kształtowania otwartości studentów na poznawanie różnych kultur. Efektem takiej współpracy jest wprowadzenie do programu specjalności Socjokryminologia oraz modyfikacja treści kształcenia, pozwalających przygotować na kierunku „socjologia” specjalistów gotowych do podjęcia pracy m.in. w organach ochrony porządku publicznego, placówkach wychowawczych i opiekuńczych, diagnostycznych oraz terapeutycznych, placówkach sektora pozarządowego, a także działach HR w charakterze menadżerów, konsultantów oraz doradców z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi. Ponadto Uczelnia ma podpisane porozumienia z wieloma instytucjami, w których studenci mogą uzyskać informacje i materiały do opracowania prac dyplomowych. Są to m.in.: Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy RELAKS w Łodzi, TOYA SP. z o.o. w Łodzi, Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Domu Kultury w Zelowie, mBank w Warszawie, Jobman Group Sp. z o. o. w Łodzi, Łódzkiej Fundacji Rehabilitacji „KAMIENŃ MIŁOWY” w Łodzi, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Warszawie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka współpracuje z wieloma podmiotami otoczenia społecznego i gospodarczego. Współpraca ta charakteryzuje się dużą dynamiką, w celu rozwijania współpracy nad monitorowaniem potrzeb rynku pracy i dostosowania do nich programu i metod kształcenia. Podkreślić należy współpracę otoczenia społecznego i gospodarczego z instytucjami związanymi z kierunkiem socjologia jak np. Wydziałem Kryminalnym Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Zespołem Techniki Kryminalistycznej, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Centrum Kształcenia Służb Więziennych dotyczącą budowania programu studiów, w tym specjalności kształcenia. Współpraca z otoczeniem ma wpływ na koncepcję kształcenia poprzez budowanie nowych specjalności, rozwój badań naukowych w dyscyplinie socjologia.

Dobre praktyki

BRAK

Zalecenia

BRAK

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia współpracuje z bardzo licznymi instytucjami naukowymi i edukacyjnymi z całego świata, m.in. w ramach programu Erasmus+ oraz umów bilateralnych. Współpraca ta obejmuje również kierunek socjologia. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników naukowych, wspólnych badań i konferencji naukowych. Dzięki współpracy realizowanej w ramach programu UE LLP-Erasmus (od 2014: Erasmus+) studenci korzystają z możliwości wyjazdów na studia na uczelnie zagraniczne na 1 lub 2 semestry. Od roku 2007

istnieje w ramach Erasmusa możliwość uczestnictwa w praktykach zagranicznych - studenci mają możliwość realizacji minimum 3-miesięcznych praktyk w firmach i uczelniach zagranicznych.

Wszyscy studenci i absolwenci SAN mogą korzystać z bogatej oferty bezpłatnych kursów organizowanych przez Clark University i SAN prowadzonych w języku angielskim (tzn. sample courses). Daje to możliwość rozwijania umiejętności komunikacyjnych w międzynarodowym otoczeniu, zapoznania się z amerykańskimi metodami nauczania oraz uzyskania praktycznej wiedzy z zakresu zarządzania, kreowania wizerunku i prowadzenia biznesu. Każdy uczestnik kursu otrzymuje certyfikat ukończenia szkolenia. Ponadto współpraca ta umożliwia studentom udział w wykładach gościnnych prowadzonych przez visiting professors z Clark University (np. Intercultural Communication).

Odbywanie przez studentów kształcenia na innych uczelniach, w tym zagranicznych umożliwia wdrożony na Wydziale system ECTS. Ewentualne różnice programowe, wynikające z różnic między realizowanymi modułami kształcenia na uczelni zagranicznej, a programem nauczania na danym semestrze w SAN, wyznacza Dziekan. Zasady przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta na innej uczelni zostały określone w „Zasadach funkcjonowania Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS) na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi”.

Program studiów kierunku socjologia sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez:

- wyjazdy studentów w ramach programu Erasmus+;
- wizyty studyjne wykładowców (np. do Włoch na Uniwersytet w Ferrarze oraz WICI Network Ancona w 2017 r.; do Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Dublinie – Irlandia, oraz Centre of Psychotherapy w Durham - Wielka Brytania w latach 2014-2015);
- realizację indywidualnych projektów badawczych (dla - stypendysty Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego na Uniwersytecie w Pardubicach w Czechach – podczas prac nad projektem badawczym „Nationalism and Myth in Political Discourse of The Czech Republic”);
- wyjazdy gościnne studentów m.in. do siedziby Parlamentu Europejskiego w Strasburgu;
- wymianę doświadczeń studentów ze studentami innych Uczelni wynikającą ze współpracy w ramach umów partnerskich, m.in. poprzez organizację wykładów gościnnych profesorów amerykańskiej uczelni Seattle Pacific University dla środowiska akademickiego Łodzi, w tym dla studentów kierunku socjologia SAN.

Studenckie Koło Socjologiczne SAN „Societas” wzięło udział w projekcie *Searching for Sense of Security of Young People from the Visegrad Group Countries*. Celem projektu było zbadanie poziomu lęków i źródeł poczucia zagrożenia młodzieży z Czech, Polski, Słowacji i Węgier. Oprócz Społecznej Akademii Nauk w projekcie wzięły udział ośrodki akademickie takie jak: Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, Uniwersytet im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie i Uniwersytet Karola w Pradze.

Kierunek „socjologia” ma podpisane umowy partnerskie z 9 uczelniami: University of Pisa, Faculty of Commercial and Business Sciences, University of Economics – Varna, University of Cagliari, University of Maribor, Universidade Lusofona de Humanidades e Tecnologias, University of Ljubljana Faculty of Social Sciences, Link Campus University, Budapest Metropolitan University.

Studenci kierunku „socjologia” wyjeżdżają systematycznie w ramach programu Erasmus+: 3 lata temu do Budapest Metropolitan University wyjechała 1 studentka, a do University of Ljubljana Faculty of Social Sciences - 2 lata temu - również jedna była na stypendium w University of Maribor, natomiast w ubiegłym roku na University of Pisa przybywała studentka kierunku „socjologia”, a do University of Ljubljana Faculty of Social Sciences. Aktualnie na

semestr letni dwóch studentów wyraziło wstępne zainteresowanie uczestnictwem w programie Erasmus+.

Studenci obecni na spotkaniu z ZOPKA oświadczyli, że uczestniczą w lektoratach języków obcych: angielskiego i niemieckiego. Jednostka prawidłowo zidentyfikowała problem związany z niskim odsetkiem studentów biorących udział w programach wymiany zagranicznej i wdrożyła mechanizmy, mające na celu poprawę sytuacji. W jednostce działa nowy koordynator Działu Współpracy z Zagranicą, który angażuje się w zachęcanie studentów do udziału w programach wyjazdów zagranicznych poprzez organizację spotkań ze studentami.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia współpracuje z bardzo licznymi instytucjami naukowymi i edukacyjnymi z całego świata, m.in. w ramach programu Erasmus+ oraz umów bilateralnych. Współpraca ta obejmuje również kierunek socjologia. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników naukowych, wspólnych badań i konferencji naukowych.

Uczelnia na ocenianym kierunku oferuje naukę więcej niż jednego języka obcego, a okazjonalnie odbywają się zajęcia prowadzone przez nauczycieli z zagranicy. Trend niskiego zainteresowania studentów mobilnością w ramach programu Erasmus+ odwraca się, ponieważ Uczelnia podjęła już środki zaradcze w tym zakresie. Studenci mogą również korzystać z oferty bezpłatnych kursów prowadzonych w języku angielskim organizowanych wspólnie przez Społeczną Akademię Nauk w Łodzi i Clark University w Worcester (USA). Ponadto współpraca z Clark University umożliwia studentom udział w wykładach profesorów wizytujących.

Dobre praktyki

BRAK

Zalecenia

BRAK

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

Wizytowany obiekt w którym odbywają się zajęcia na kierunku socjologia zlokalizowany jest w centrum miasta. Należy zwrócić uwagę, że budynek ten jest funkcjonalnie połączony z budynkiem przy ul. Kilińskiego 109. Oba obiekty stanowią główny kompleks laboratoryjno-dydaktyczny. W kompleksie tym znajdują się m.in.: 4 przestronne nowoczesne aule wykładowe – każda na ponad 200 osób, 4 sale wykładowe – każda na 100 do 120 studentów, 16 laboratoriów komputerowych – każde po 20 stanowisk, 2 multimedialne pracownie językowe, 45 specjalistycznych sal dydaktycznych, Biblioteka Główna wraz ze skomputeryzowaną czytelnią, magazyn biblioteki i podręczne archiwum, uczelniane wydawnictwo, pokoje Instytutów i katedr, pomieszczenia samorządu studenckiego. SAN w Łodzi dysponuje własną lokalną siecią komputerową złożoną z 210 jednostek w części dydaktyczno-badawczej oraz 34 jednostek w części biurowej. Studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni mają pełny dostęp do Internetu poprzez strukturę sieci LAN i sieć Intranetową. W tygodniu trzy pracownie

komputerowe są udostępnione dla wszystkich studentów w ramach tzw. ogólnodostępnego czasu.

Wizytowana baza dydaktyczna uczelni jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest wyposażona w podjazdy, windy wewnętrzne i toalety o gabarytach przystosowanych dla wózków inwalidzkich.

Infrastruktura socjalna (bufet, toalety, miejsca odpoczynku dla studentów) są funkcjonalnie i estetycznie zaaranżowane.

Pełna infrastruktura dydaktyczna Społecznej Akademii Nauk w Łodzi składa się z pięciu kampusów rozlokowanych na terenie miasta. Sale dydaktyczne wyposażone zostały w możliwie najnowocześniejsze urządzenia multimedialne: wideoprojektory, odtwarzacze DVD, odbiorniki telewizji satelitarnej, multimedialny komputer, tablice elektroniczne z interfejsem do komputera. Każde z laboratoriów komputerowych wyposażone jest w licencjonowane oprogramowanie MS Windows, pakiet MS Office oraz specjalistyczny program SPSS – wykorzystywane przez studentów kierunku „socjologia”, również poza zajęciami. W każdym z kampusów istnieje dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej. W opinii ZO baza dydaktyczna oraz zaplecze sanitarno-gastronomiczne stwarza możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a liczba miejsc w salach seminaryjnych i wykładowych odpowiada liczebności grup studenckich.

7.2

Studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać z Biblioteki Głównej uczelni, w której zgromadzonych jest ponad 180 tysięcy woluminów. Zbiory biblioteki przeznaczone do kształcenia w zakresie nauk społecznych (w tym dla kierunku „socjologia”) obejmują około 100 tysięcy tytułów. Prenumerata biblioteki ANS w Łodzi obejmuje 75 tytułów czasopism z zakresu dziedzin i dyscyplin naukowych związanych z działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni. Są to między innymi: „Kultura i Społeczeństwo”, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, „Rocznik Demograficzny”, „Wiedza i Życie”, „Zarządzanie Zasobami Ludzkimi” oraz czasopismo bezpośrednio związane z kierunkiem – „Przegląd Socjologiczny”.

Studenci mają możliwość korzystania z elektronicznych pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych. Uczelnia przystąpiła do projektu eIFL Direct, IBUK, WBN.

Dostęp do bogatej oferty WBN daje im możliwość korzystania z polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych (Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley, Ebsco). Wśród tych baz można wymienić np.: EBSCOhost - pełnotekstowa baza specjalistyczna EBSCO Publishing, Kolekcja eBookAcademic Collection na platformie EBSCOhost, Wiley Online Library - baza z dostępem do jednej z największych kolekcji czasopism elektronicznych, m. in w zakresie zagadnień socjologicznych i nauk ekonomicznych, ISI Web of Knowledge – baza zawiera ponad 2100 czasopism z dziedziny nauk społecznych oraz ponad 1200 czasopism z dziedziny nauk humanistycznych, ISN ETH Digital Library - Biblioteka Cyfrowa International Relations and Security Network ETH Zurich, Science Direct (Elsevier) - elektroniczne wersje czasopism Elsevier są udostępniane w formie bazy danych Science Direct on Site (SDOS), Springer - czasopisma elektroniczne, World Development Indicators (WDI) - jest główną bazą danych Banku Światowego. Biblioteka SAN umożliwia studentom także dostęp do zasobów bibliotecznych IBUK. Księgozbiór Biblioteki jest w pełni z informatyzowany (program Libra 2000), co daje czytelnikom możliwość zapoznania się z katalogiem zbiorów przez Internet. Książki dostępne w innych bibliotekach SAN są zamawiane i sprowadzane na potrzeby studentów w drodze indywidualnych zamówień. Studenci mają również możliwość wypożyczeń międzybibliotecznych (z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Łódzkiego, w tym z Biblioteki Socjologicznej i Humanistycznej Uniwersytetu Łódzkiego, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej) oraz mają dostęp on-line do biblioteki Clark University, dzięki czemu mają

możliwość przeglądania zarówno czasopism i prac zwartych. SAN współpracuje z 35 uczelniami w zakresie wymiany wydawnictw. W czytelni znajdują się stanowiska do pracy wyposażone w komputery/laptopy, dostęp do Internetu, zasoby elektroniczne, bazę LEX oraz program SPSS. W Bibliotece oraz w pracowniach komputerowych znajdują się stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niedowidzących i niedośłyszących.

Księgozbiór biblioteki w obszarze nauk społecznych jest w pełni skorelowany z efektami kształcenia zawartymi w programie studiów na kierunku Socjologia (studia pierwszego stopnia).

W opinii ZO zasoby biblioteczne dla kierunku „socjologia” są aktualne i wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci mają również możliwość wypożyczeń międzybibliotecznych na terenie Łodzi.

7.3

W dokumentach strategicznych Uczelni (Polityka Jakości, Misja i Strategia Rozwoju Uczelni) zakłada się systematyczny rozwój i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej. Większość bazy dydaktycznej Uczelni stanowi jej własność. W minionych latach na modernizację infrastruktury przeznaczono łącznie 9,5 mln złotych. Ponadto Uczelnia pozyskała środki na realizację projektu finansowanego przez EFRR na rozwój infrastruktury informatycznej na łączną kwotę 3 mln 107 tysięcy złotych.

Warto zwrócić uwagę, że rozwój i doskonalenie infrastruktury uczelni jest powiązany z oceną tejże przez studentów, która dokonywana jest poprzez badanie ankietowe. Wyniki badania opinii kadry, studentów i interesariuszy zewnętrznych oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje stanowią punkt wyjścia dla strategii doskonalenia bazy dydaktycznej oraz planów zarządzania Uczelnią.

Uczelnia w sposób ciągły inwestuje w zakup sprzętu i oprogramowania umożliwiającego realizację zadań dydaktycznych przewidzianych w programie kształcenia. Sprzęt jest systematycznie uzupełniany, wymieniany i poddawany okresowym przeglądom. W opinii studentów monitorowanie potrzeb i rozwój i doskonalenie infrastruktury przebiega bez zarzutów – studenci podawali przykłady, kiedy zgłosili zapotrzebowanie na np. zasoby biblioteczne i w niedługim czasie biblioteka została w nie doposażona.

Rekapitułując oceniana infrastruktura w pełni umożliwia osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia przewidzianych dla kierunku „socjologia” w optymalnych warunkach.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Niewątpliwie najmocniejszą stroną infrastruktury jest nowoczesne i stale modernizowane wyposażenie wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Kolejnym niezwykle istotnym elementem infrastruktury posiadającym ogromne znaczenie dla procesu kształcenia jest dostępność do źródeł wiedzy w postaci zasobów bibliotecznych.

Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi pozwala studentom na zdobywanie efektów kształcenia założonych dla kierunku socjologia. Infrastruktura Jednostki dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Biblioteka dysponuje bogatym księgozbiorem – w tym również z zakresu socjologii – oraz umożliwia wirtualny dostęp do wielu specjalistycznych baz danych. Rozwój i doskonalenia infrastruktury przebiega w sposób ciągły z uwzględnieniem potrzeb i opinii studentów.

Dobre praktyki

Udział studentów w procesie projektowania rozwoju infrastruktury uczelni poprzez systematyczny proces ankietowania i udział w Komisjach monitorujących i oceniających bazę Uczelni, jak również w Zespole przygotowującym plany inwestycyjne dotyczące infrastruktury dydaktycznej.

Zalecenia

BRAK

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1

Z opinii studentów kierunku „socjologia” oraz z informacji zawartych w Raporcie Samooceny i przedstawionej dokumentacji wynika, że system opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia działa prawidłowo. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wskazali, że otrzymują pełne wsparcie od nauczycieli akademickich, którzy poza zajęciami są dla nich dostępni w czasie wyznaczonych, regularnych konsultacji. Pełna informacja dotycząca terminów konsultacji jest dostępna i na bieżąco aktualizowana na stronie internetowej Uczelni. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów również poprzez pocztę elektroniczną. Plan zajęć ułożony jest w przemyślany sposób, zawierając czas na przerwy między zajęciami, by zbytnio nie obciążać studentów. Studenci mogą rozwijać zainteresowania naukowe, uczestnicząc w pracach Studenckiego Socjologicznego Koła Naukowego „Societas”, organizującego spotkania z przedstawicielami lokalnej społeczności oraz biorącego udział w projektach międzynarodowych. Wydział umożliwia też najlepszym studentom kompleksową pomoc i wsparcie w przygotowaniu artykułu naukowego oraz następnie jego publikacji w czasopiśmie wydawanym przez Uczelnię.

Pomoc materialna dla studentów prowadzona jest w formie stypendiów: socjalnego i socjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz w formie zapomogi. Dodatkowo studenci wyróżniający się wynikami w nauce mogą liczyć na stypendium rektora dla najlepszych studentów. Przyznawane są również stypendia specjalne za szczególne zaangażowanie studentów w życie Uczelni oraz nagrody za wybitne prace dyplomowe. Pełna informacja odnośnie do terminów oraz wymogów formalnych dotyczących stypendiów jest ogólnodostępna na stronie internetowej Uczelni. Do dyspozycji studentów jest również Koordynator ds. Pomocy Materialnej. W kwestii opieki i wsparcia studentów z niepełnosprawnościami działa Biuro ds. Obsługi Osób z Niepełnosprawnościami. Jego pracownicy zbierają informacje nt. studentów z niepełnosprawnościami oraz przygotowują i wdrażają rozwiązania pozwalające na zachowanie zasady równego dostępu do usług świadczonych przez uczelnię, np. organizacja zajęć dydaktycznych w salach na parterze w przypadku studentów z niepełnosprawnością ruchową, czy też przygotowywanie arkuszy egzaminacyjnych z większą czcionką w przypadku studentów niedowidzących. W roku akademickim 2017/18 na kierunku „socjologia” studiuje czterech studentów z niepełnosprawnościami. Opieka i wsparcie ze strony pracowników administracyjnych prowadzone jest w opinii studentów bardzo dobrze – obsługa administracyjna w zakresie toku studiów zapewniana jest skutecznie i kompetentnie. Biura dziekanatu są dostępne przez siedem dni w tygodniu w godzinach dogodnych dla studentów zarówno studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Pracownicy administracyjni dostępni są również telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Godziny urzędowania, numery telefonów i adresy e-mail dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Studenci kierunku „socjologia” mają możliwość korzystania z wyjazdów międzynarodowych na studia lub praktyki w ramach programu Erasmus+. Aktualnie podpisane są umowy z dziewięcioma zagranicznymi uczelniami, jednak

istnieje możliwość indywidualnego znalezienia miejsca wyjazdu przez studentów. Wsparcie i opiekę w tym zakresie świadczy studentom Dział Współpracy z Zagranicą oraz koordynator programu Erasmus+. Pełna informacja odnośnie terminów oraz wymogów formalnych dotyczących wyjazdów jest również dostępna za pomocą mediów internetowych – strona Uczelni, portal Facebook. Biuro Karier Studenckich SAN udziela studentom wszelkiego wsparcia w kwestiach związanych z wejściem na rynek pracy i rozwojem kariery zawodowej, prowadzi również badania losów zawodowych absolwentów. Istnieje możliwość konsultacji z doradcą zawodowym, udziału w szkoleniach i warsztatach z umiejętności miękkich lub przygotowywania CV, czy też przeglądu aktualnych ofert pracy lub praktyk. W opinii studentów działalność Biura Karier Studenckich została oceniona bardzo dobrze w kontekście dostosowania oferty do ich potrzeb wynikających ze specyfiki kierunku.

8.2

Studenci kierunku socjologia mają dostęp do informacji o formach wsparcia i opieki dla studentów zarówno na stronie internetowej jak i innych kanałach komunikacji. Informacje te obejmują wszystkie formy wsparcia. System opieki i wsparcia podlega ocenie studentów jak również ocenia podlega kadra wspierająca proces kształcenia. Ocena ta odbywa się poprzez badania ankietowe. Podczas wizytacji przedstawiono *Sprawozdanie z posiedzenia WKJK WNSiH z dn. 7.09.2017r.*, na którym omawiano tematy: Modyfikacje w Wydziałowym SZJK; Badanie jakości zajęć dydaktycznych w sem. letnim r.a. 2016/17 i podsumowanie oceny okresowej pracowników; Badanie jakości pracy opiekunów prac dyplomowych; Badanie dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu kształcenia. W efekcie przeprowadzonych badań kadra wspierająca proces kształcenia systematycznie uczestniczy w szkoleniach w celu podnoszenia kompetencji zawodowych. System zgłaszania oraz rozpatrywania skarg i wniosków studentów działa w ich opinii bardzo dobrze. Skargi i wnioski mogą być przekazywane osobiście, e-mailowo lub telefonicznie odpowiednim osobom. W obrębie kampusu Uczelni rozstawione są również skrzynki, do których studenci mogą wrzucać anonimowe listy do władz Uczelni – wyciągane raz w miesiącu pliki są segregowane i przekazywane odpowiednim jednostkom. Za kontakt ze studentami i rozpatrywanie zgłoszonych przez nich problemów odpowiada też Prorektor ds. Młodzieży, a na Wydziale Prodziekan ds. Studenckich. W sytuacjach problematycznych i konfliktowych student może również zwrócić się do: Rektora, Dziekana, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia czy Rzecznika Praw Studentów – jednoosobowego organu współdziałającego z Samorządem Studenckim. W opinii studentów, zgłaszane przez nich skargi i wnioski rozpatrywane są szybko i z korzyścią dla nich. Władze Uczelni zaznaczają, że jedynie w sprawach związanych z cyklem kształcenia, ewentualne zmiany wprowadzane są po zakończonym cyklu.

W roku akademickim 2016/2017, po zakończonym semestrze zimowym, zostało przeprowadzone w Społecznej Akademii Nauk, w tym na kierunku „socjologia”, badanie dotyczące wiedzy studentów nt. efektów kształcenia i ich realizacji. Badanie miało celu: zdiagnozowanie stopnia znajomości przez studentów terminologii związanej z kierunkowymi efektami kształcenia oraz tego, czy efekty zdefiniowane dla kierunku są dla nich zrozumiałe oraz rozpoznanie czy nauczyciele wywiązują się z obowiązku informowania studentów o przedmiotowych i kierunkowych efektach kształcenia i ich związku z prowadzonym przedmiotem w tym sposobach ich weryfikacji. Uzyskane wyniki wskazują, że studenci posiadają wiedzę w tych tematach.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jakość opieki nad studentami oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Społecznej Akademii Nauk w Łodzi należy ocenić wyróżniająco. Nie można

wskazać żadnych słabych stron w odniesieniu do Kryterium 8. Nauczyciele akademicy są dostępni podczas zajęć dydaktycznych oraz w trakcie godzin konsultacyjnych lub poprzez kontakt elektroniczny. Sprawy formalne, prawne oraz materialne są realizowane profesjonalnie przez pracowników administracyjnych Uczelni, a studenci z niepełnosprawnościami otrzymują należne wsparcie. Uczelnia umożliwia studentom korzystanie z programów mobilności studenckiej. W opinii studentów jakość opieki oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia jest bez zastrzeżeń. Studenci kierunku socjologia mają dostęp do informacji o formach wsparcia i opieki dla studentów zarówno na stronie internetowej jak i innych kanałach komunikacji. Informacje te obejmują wszystkie formy wsparcia. System opieki i wsparcia podlega ocenie studentów jak również ocenia podlega kadra wspierająca proces kształcenia. Systemy wspierania oraz motywowania studentów są ciągle monitorowane i doskonalone, co przyznają również studenci. Studenci uczestniczą we wszystkich gremiach związanych z oceną jakości kształcenia. Za mocną stroną należy również wskazać przeprowadzenie ankietowego badania dotyczącego wiedzy studentów nt. efektów kształcenia a także badanie dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów . To działanie wskazuje się jako dobrą praktykę realizowaną na Uczelni.

Dobre praktyki

Za dobrą praktykę należy uznać prowadzenie przez Społeczną Akademię Nauk badania dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów i wykorzystywania tych wniosków w procesie doskonalenia systemu .

Zalecenia

BRAK

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

PKA po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na tym kierunku.